

1 אַתָּה הַקְדוּשׁ-בְרוּךְ-הוּא אֶחָד¹ וְשִׁמְךָ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ-בְרוּךְ-הוּא אֶחָד
2 וְיָמִי דוּמָה וּמְשׁוּבָה כְּעֵמֶףּ כְּיִשְׂרָאֵל² שְׁגֵם הוּא גּוֹי עִם אֶחָד בְּאֶרֶץ,
3 וּמִדְּבַר כַּ"ק מוֹ"ח כִּי קְדוּשַׁת מוֹרֵי וַחֲמֵי אֲדַמּוּ"ר הֲרִי"צ,
4 חוֹתְנוּ שֶׁל הֲרָבִי בְּמֵאמְרוֹ דְּבוּר-
5 הַמִּתְחִיל הַזֶּה מֵאִמֵּר חֲסִידוֹת שֶׁלוֹ
6 הַפּוֹתַח בַּפְּתִיחָה זוֹ 'אַתָּה אַחַד...'
7 דְּט' פְּסָלוֹ³, מִיּוֹם ט' כִּסְלוֹ (יּוֹם
8 הַהוֹלָדֵת וַיּוֹם הַהִסְתַּלְקוֹת שֶׁל הָאֲדַמּוּ"ר
9 הָאֲמַצְעִי) בִּשְׁנַת תְּש"ב שֶׁהִלְשׁוֹן
10 "אֶחָד" הוּא גַם בְּאֶחָד הַמְּנוּי
11 אַחַד בַּמִּסְפָּר, הֵינּוּ אַחַד שֵׁשׁ לוֹ שְׁנֵי
12 וְשְׁלִישִׁי וְכו' הַדּוּמִים לוֹ [וּבְכַמּוֹ
13 לְמַשֵּׁל הָאֲמוּר בְּתוֹרָה לִגְבֵי הַבְּרִיאָה
14 בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרָאשִׁית "וַיְהִי עָרֶב
15 וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד"⁴ וְאַחֲרֵי-
16 כֵּן⁵ כְּתִיב "יּוֹם שְׁנֵי, יוֹם שְׁלִישִׁי" וְכו', וְכִינּוּן
17 שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ הוּא יָחִיד וּמִיָּחָד שְׂאִין בְּדוּמָה
18 "שְׁלִישִׁי" וְכו', הֵינּוּ שֶׁהָאֶחָד אֵינּוּ
19 יָחִיד שְׂאִין דּוּמָה לוֹ אֲלֵא 'אַחַד הַמְּנוּי'
20 שֶׁהוּא רֵאשׁוֹן, וְאַחֲרָיו בָּאִים שְׁנֵי,
21 שְׁלִישִׁי וְכו' הַדּוּמִים לוֹ, וְכִינּוּן
22 שֶׁהוּא ה' יִתְבָּרֵךְ הוּא יָחִיד
23 וּמִיָּחָד שְׂאִין בְּדוּמָה אֲלֵיו, וְאִין
24 עוֹד כְּמוֹהוּ וְכֵן יִשְׂרָאֵל הֵם "גּוֹי
25 אֶחָד" עִם אַחַד יָחִיד וּמִיָּחָד
26 שְׂאִין דְּגַמְתָּם וְאִין עִמִּים דּוּמִים
27 לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי שֶׁהִבְטִיחַ 'אַחַד' לִגְבֵי
28 הַקְדוּשׁ-בְרוּךְ-הוּא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֵינּוּ
29 'אַחַד' בְּמוֹבֵן שֶׁל 'אַחַד הַמְּנוּי' אֲלֵא
30 בְּמוֹבֵן שֶׁל 'אַחַד' שְׂאִין דּוּמָה לוֹ
31 הַנְּהַל-לִיָּה-לְמִימֵר הִיָּה לוֹ (לְמִי
32 שֶׁתִּקַּח אֵת הַנוֹסַח הַזֶּה בְּתַפִּילָה) לּוֹמֵר
33 "אַתָּה יָחִיד וְשִׁמְךָ יָחִיד, וְיָמִי
34 כְּעֵמֶףּ כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי יָחִיד"
35 וְלִמָּה נֹאמֵר בְּהַקְשֵׁר זֶה 'אַחַד' ?
36 וּמִמְשִׁיף הֲרָבִי הֲרִי"צ בְּמֵאמְרוֹ,
37 דְּזֶה שִׁישְׂרָאֵל הֵם "גּוֹי יָחִיד"
38 עִם מִיּוֹחַד שְׂאִין דּוּמָה לוֹ הוּא
39 בְּדַגְמַת אָב וְאֵם שְׂאִין לָהֶם
40 אֲלֵא בֵּן אֶחָד בְּלִבְדוֹ, שְׁנִקְרָא
41 הַבֵּן הָאֶחָד שְׂאִין לוֹ אֲחִים אוֹ אַחִיוֹת
42 בְּשֵׁם "בֵּן יָחִיד" וְלֵא 'בֵּן אַחַד'.

**בס"ד. שבת פרשת ויצא, ט'
כסלו, ה'תשכ"ט***

1 אַתָּה אֶחָד¹ וְשִׁמְךָ אֶחָד וְיָמִי כְּעֵמֶףּ כְּיִשְׂרָאֵל²
2 גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ, וּמִדְּבַר כַּ"ק מוֹ"ח
3 אֲדַמּוּ"ר בְּמֵאמְרוֹ דְּבוּר-הַמִּתְחִיל הַזֶּה דְּט'
4 כִּסְלוֹ³, שֶׁהִלְשׁוֹן "אֶחָד" הוּא גַם בְּאֶחָד הַמְּנוּי
5 [נְכַמּוֹ "וַיְהִי עָרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד"⁴ וְאַחֲרֵי-
6 כֵּן⁵ כְּתִיב "יּוֹם שְׁנֵי, יוֹם שְׁלִישִׁי" וְכו', וְכִינּוּן
7 שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ הוּא יָחִיד וּמִיָּחָד שְׂאִין בְּדוּמָה
8 אֲלֵיו, וְכֵן יִשְׂרָאֵל הֵם "גּוֹי אֶחָד" יָחִיד וּמִיָּחָד
9 שְׂאִין דְּגַמְתָּם, הַנְּהַל-לִיָּה-לְמִימֵר "אַתָּה יָחִיד
10 וְשִׁמְךָ יָחִיד, וְיָמִי כְּעֵמֶףּ כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי יָחִיד".
11 וּמִמְשִׁיף בְּמֵאמְרוֹ, דְּזֶה שִׁישְׂרָאֵל הֵם "גּוֹי
12 יָחִיד" הוּא בְּדַגְמַת אָב וְאֵם שְׂאִין
13 לָהֶם אֲלֵא בֵּן אֶחָד בְּלִבְדוֹ, שְׁנִקְרָא בְּשֵׁם "בֵּן
14 יָחִיד". כִּי אֶהְבֵּת הַהוֹרִים לְבָנִים כְּשִׁישׁ לָהֶם רַק
15 בֵּן יָחִיד, הִיא אֶהְבָּה גְדוּלָה יוֹתֵר מֵאֶהְבֵּת
16 הַהוֹרִים לְבָנֵיהֶם כְּשִׁישׁ לָהֶם עוֹד יְלָדִים. וְכֵן
17 אֶהְבֵּת הַ'בֵּן יָחִיד' לַהוֹרִים הִיא גְדוּלָה יוֹתֵר
18 מִכְּשִׁיהֶם יוֹתֵר מִ'בֵּן יָחִיד'. וְכֵן הוּא גַם בְּיִשְׂרָאֵל,
19 מִפְּנֵי שִׁישְׂרָאֵל הֵם 'בֵּן יָחִיד' לִיְחִידוֹ שֶׁל
20 עוֹלָם, לְכֵן אֶהְבֵּת הַקָּב"ה לְיִשְׂרָאֵל, וְכֵן אֶהְבֵּת
21 יִשְׂרָאֵל לַהַקָּב"ה, הִיא אֶהְבָּה גְדוּלָה בְּיוֹתֵר.
22 וּמִסֵּיִם שָׁם, שְׁעַל-פִּי־זֶה צְרִיף לְהַבִּין מַה שְׁנֹאמֵר
23 "וְיָמִי כְּעֵמֶףּ כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד", וְלֵא "גּוֹי יָחִיד".
24 וְצְרִיף לְהַבִּין, הֲרִי הַדְּיוּק (שְׁבַמְאָמֵר) שֶׁהִיָּה
25 צְרִיף לּוֹמֵר "גּוֹי יָחִיד" מוֹבֵן בְּפִשְׁטוֹת,
26 וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה בְּמִשְׁלַל הַ'בֵּן יָחִיד', שְׁזֶה שְׁנִקְרָא בְּשֵׁם 'בֵּן יָחִיד' הוּא מִפְּנֵי שֶׁהוּא
27 בֵּן אֶחָד בְּלִבְדוֹ, וּבְמֵאמְרוֹ מְשֻׁמֵּעַ, דְּזֶה שֶׁהוּא לִיָּה-לְמִימֵר "גּוֹי יָחִיד" הוּא מִפְּנֵי
28 שֶׁהוּא אֶהְבָּה לְ'בֵן יָחִיד', וְכֵן אֶהְבֵּת הַ'בֵּן יָחִיד' לַהוֹרִי הִיא אֶהְבָּה בְּיוֹתֵר.

43 כִּי לְמַעֲשֵׂה אֶהְבֵּת הַהוֹרִים לְבָנִים כְּשִׁישׁ לָהֶם רַק בֵּן יָחִיד,
44 הִיא אֶהְבָּה גְדוּלָה יוֹתֵר מֵאֶהְבֵּת הַהוֹרִים לְבָנֵיהֶם כְּשִׁישׁ
45 לָהֶם עוֹד יְלָדִים. וְכֵן אֶהְבֵּת הַ'בֵּן יָחִיד' לַהוֹרִים שֶׁלוֹ הִיא
46 אֶהְבָּה גְדוּלָה יוֹתֵר מִכְּשִׁיהֶם הַיְלָדִים שֶׁל הַהוֹרִים יוֹתֵר מִ'בֵּן יָחִיד'
47 אֲלֵא יְלָדִים רַבִּים. וְכֵן הוּא גַם
48 בְּיִשְׂרָאֵל לִגְבֵי הַיַּחֲסָב בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
49 וְהַקְדוּשׁ-בְרוּךְ-הוּא, מִפְּנֵי
50 שִׁישְׂרָאֵל הֵם 'בֵּן יָחִיד'
51 לִיְחִידוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְשֹׂאֵר הַעַמִּים
52 אֵינִם מוֹגֵדִים כְּבִנּוּי, לְכֵן אֶהְבֵּת
53 הַקָּב"ה לְיִשְׂרָאֵל, וְכֵן אֶהְבֵּת
54 יִשְׂרָאֵל לַהַקָּב"ה, הִיא אֶהְבָּה
55 גְדוּלָה בְּיוֹתֵר כְּמוֹ אֶהְבֵּת הוֹרִים
56 לְכֵן יָחִיד וְאֶהְבֵּת בֵּן יָחִיד לַהוֹרִי.
57 וּמִסֵּיִם הֲרָבִי הֲרִי"צ שָׁם בְּמֵאמְרוֹ
58 דִּיבּוּר הַמִּתְחִיל 'אַתָּה אַחַד' הַנּוֹכַח,
59 שְׁעַל-פִּי־זֶה צְרִיף לְהַבִּין מַה
60 שְׁנֹאמֵר כֹּאן בְּתַפִּילַת מְנַחֵה שֶׁל שַׁבַּת
61 "וְיָמִי כְּעֵמֶףּ כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי
62 אֶחָד", וְלֵא נֹאמֵר עַל עַם יִשְׂרָאֵל
63 "גּוֹי יָחִיד" ?
64 וְצְרִיף לְהַבִּין, הֲרִי הַדְּיוּק
65 הַשְּׂאֵלָה הַנּוֹכַעַת מְדִיּוּק הַלְשׁוֹן
66 (שְׁבַמְאָמֵר) שֶׁהִיָּה צְרִיף
67 לּוֹמֵר עַל עַם יִשְׂרָאֵל "גּוֹי יָחִיד"
68 וְלֵא "גּוֹי אַחַד" מוֹבֵן בְּפִשְׁטוֹת, כִּי
69 עַם יִשְׂרָאֵל הוּא עִם יָחִיד וּמִיּוֹחַד וְאִין
70 דּוּמָה לוֹ וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה בְּמִשְׁלַל
71 הַ'בֵּן יָחִיד', גַּם מוֹבֵן בְּפִשְׁטוֹת
72 מְדוּעַ הוּא נִקְרָא כִּי שְׁזֶה שְׁנִקְרָא
73 בְּשֵׁם 'בֵּן יָחִיד' הוּא מִפְּנֵי
74 שֶׁהוּא בֵּן אֶחָד בְּלִבְדוֹ,
75 וּבְמֵאמְרוֹ מְשֻׁמֵּעַ, דְּזֶה שֶׁהוּא
76 לִיָּה-לְמִימֵר "גּוֹי יָחִיד"
77 וְהַשְּׂאֵלָה מְדוּעַ לֹא נֹאמֵר כִּי אֲלֵא נֹאמֵר
78 'גּוֹי אַחַד' הוּא מִפְּנֵי שֶׁהוּא אֶהְבָּה
79 לְ'בֵן יָחִיד', וְכֵן אֶהְבֵּת הַ'בֵּן
80 יָחִיד' לַהוֹרִי הִיא אֶהְבָּה

(* המאמר הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א ויצא לאור בקונטרס ט"ו"ד כסלו - תשנ"ג. 1) תפילת מנחה דשבת. וראה שער הכולל פכ"ט אות ה. 2) ראה ד"ה אתה אחד ה'תשמ"ב הערה 2 (תו"מ סה"מ כסלו ע' נג.) 3) ה'תש"ב - נדפס בסה"מ ה'תש"ב ע' 71 ואילך. 4) בראשית א, ה. 5) שם, ח ואילך.

אתה אחד ושמן אחד

ביאור בדרך אפשר

1 גְדוּלָה בְיוֹתֵר, ולכאורה יש לתמוה מה הצורך בתוספת של ענין האהבה
 2 הגדולה, בעוד שהשאלה מובנת בפשטות גם ללא התוספת הזו?
 3 (ב) וַיֵּשׁ לֹמֵר הַבְּאוּר בְּזֶה עַל-פִּי הַמַּבְאֵר בְּכֶמֶה מְקוֹמוֹת⁶
 4 בתורת החסידות על הפסוק⁷ "שָׁמַע יִשְׂרָאֵל גּוֹ' הוֹי' אֶחָד",
 5 דְּמָה שֶׁכְּתוּב כֵּן בַּפְּסוּק 'שְׁמַע
 6 ישראל' המדבר על אחדות ה' "הוֹי' אֶחָד" ולא "הוֹי' יְחִיד" אף
 7 לשכאורה הביטוי "יחיד" מבטא
 8 אחדות ויחוד באופן נעלה יותר מאשר
 9 הביטוי "אחד" הוא כיון שמצד שני
 10 דוקא הביטוי "אחד" מרגיש היבט
 11 מיוחד בנושא אחדות ה', יותר מאשר
 12 הביטוי "יחיד", כִּי הַחֲלוּק הַהִבְדֵּל
 13 בֵּין "יְחִיד" לְ"אֶחָד" הוּא,
 14 שֶׁ"אֶחָד" מוֹרָה עַל
 15 הַתְּאֵחָדוּת הַפְּרָטִים⁸ הַרְבִּים
 16 והשונים להיות מציאות אחת [ונכמו
 17 אֶלֶף אֶחָד שֶׁהוּא כֻּלָּל מְצִיאוֹת
 18 אחת כוללת הַכְּלוּל מֵאֶלֶף
 19 פְּרָטִים שְׂכוּלָם מֵתֵאֲחָדִים בּו כְּאֶחָד.
 20 וְעַל-דֵּרֶךְ-זֶה אָדָם אֶחָד,
 21 שֶׁהוּא מְצִיאוֹת אֶחָת כְּלוּל
 22 מֵמֵרֵ"ח אַבְרָהָם וְשֵׁסֶ"ה גֵּיזִים
 23 פְּרָטִים רְבִים שְׂכוּלָם מֵתֵאֲחָדִים בּו
 24 יְחִיד, וְ"יְחִיד" מוֹרָה עַל עֲנִיָּן
 25 שֶׁלְמַעֲלָה מֵפְרָטִים [ונכמו
 26 "יְחִידָה" שֶׁבְּנַפְשׁוֹ, רֹבֵד עֲמוֹק
 27 וּפְנִימִי בְיוֹתֵר בְּנִשְׁמָה יִהְיִידִית
 28 שֶׁאֵינָה מְרַכֶּכֶת מִכַּחַת
 29 פְּרָטִים בְּנִיגוּד לְרַבִּים אַחֵרִים
 30 בּוֹפֵשׂ שְׂמֹרֵכִים מִכַּחַת מְסוּיִים,
 31 כְּמוֹ כּוֹחַ הַשְּׂכָל אִרְכּוּשׁ וְכוּמָה,
 32 הַיְחִידָה עֲנִיָּן שֶׁלְמַעֲלָה מֵהַפְּרָטִים].
 33 לְזַכּוֹת נֶאֱמַר בַּפְּסוּק 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל'
 34 "הוֹי' אֶחָד" וְלֹא נֶאֱמַר "הוֹי' יְחִיד"
 35 יְחִיד, בְּכַדֵּי הַלְהוּרוֹת, שֶׁגַּם לְאַחֲרֵי שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם (שֵׁישׁ
 36 בּוֹ בְעוֹלָם רְבִי פְרָטִים שֶׁל נְבֵרָאִים רְבִים וְשׁוּנִים), הוּא מֵאֶחָד עֲמוֹ

ביאור בדרך אפשר

1 יִתְבַּרְךָ הָעוֹלָם מֵאוֹחַד עִם הַקְדוּשׁ-בְּיוֹךְ-הוּא, וַיֵּאֱנִינוּ מְצִיאוֹת נִפְרֶדֶת לְעַצְמוֹ
 2 אלא בטל לאלוקות לגמרי. וְכִמְרָמָז בְּשֵׁלֶשׁ הָאוֹתִיּוֹת שֶׁבְּחִבָּת
 3 שבמילה "אֶחָד"⁹, שֶׁהַח' בְּגִימַטְרִיא שְׁמוֹנֶה שְׁמוֹנֶה רֹמוֹ עַל ז'
 4 רְקִיעִים וְאַרְצָן אֶחָת וּבִיחַד שְׁמוֹנֶה, וְהַד' בְּגִימַטְרִיא אַרְבַּע שְׁמוֹנֶה רֹמוֹ
 5 עַל ד' אַרְבַּע רִיחוֹת הָעוֹלָם מִזְרָח,
 6 מֵעֵרֶב, צִפּוֹן וְדָרוֹם - הֵם הַרְקִיעִים,
 7 הָאֲרֶץ וְרִיחוֹת הָעוֹלָם, וְלִמְעַשֶׂה כֹּל
 8 הַבְּרִיאָה כּוֹלָה, בְּטָלִים וּמְאֻחָדִים
 9 עִם הָאֵלֶּף, הַהוֹמוֹת עַל הַקְדוּשׁ-
 10 בְּיוֹךְ-הוּא הַנִּקְרָא "אֶלּוּפּוֹ"¹⁰ שֶׁל
 11 עוֹלָם" וְלִכֵּן נֶאֱמַר בְּעִנְיָן זֶה "אֶחָד",
 12 לְהוֹרוֹת שֶׁכֵּל פְּרָטֵי הַבְּרִיאָה שֶׁהֵם
 13 פְּרָטִים רְבִים וְשׁוּנִים בְּטָלִים לְאִלּוּקוֹת
 14 וּמֵאוֹחַדִים עִם הָאִלּוּקוֹת וַאֲנִים מְצִיאוֹת
 15 נִפְרֶדֶת לְעַצְמָם.
 16 וְזֶה שְׁמֵדִיק וּמְקַשֶׁה בְּמֵאֲמָר
 17 הַנּוֹכַח מִזֶּה שֶׁכְּתוּב "אֶתָּה אֶחָד
 18 וְשִׁמְךָ אֶחָד" (וְלֹא "אֶתָּה יְחִיד
 19 וְשִׁמְךָ יְחִיד"), אִף שֶׁ"אֶחָד" מְבַטֵּא
 20 עֲנִיָּן מְהוּתִי בְּאֶחָדוֹת ה', בִּיטוּל
 21 וְהַתְּאֵחָדוֹת הַפְּרָטִים, כְּמִבּוֹאֵר לְעֵיל, לֵשׁ
 22 לֹמֵר עַל-פִּי הַמַּבְאֵר בְּכֶמֶה
 23 מְקוֹמוֹת¹¹, בְּתוֹרַת הַחֲסִידוֹת, דִּינָה
 24 שֶׁכְּתוּב "הוֹי' אֶחָד" הוּא
 25 דִּוְקָא בְּאוּר הָאֱלוּקֵי שֶׁשִּׁיבָה
 26 לְעוֹלָמוֹת, אִיר שִׁירַד מִלְמַעְלָה לְמַטָּה
 27 וְצוּמָצֵם וְהִתְמַעֵט כְּדִי לְבַרְוֹ עוֹלָמוֹת
 28 מוּגַבְלִים אֶבֶל אִיר-אֵין-סוּף
 29 שֶׁלְמַעֲלָה מְשִׁיכּוֹת לְעוֹלָמוֹת,
 30 אִיר אֱלוּקֵי נְעִלָה בְּלִתי מוּגַבֵּל הַנְּעִלָה
 31 מְכַל קֶשֶׁר וְשִׁיכּוֹת לְעוֹלָמוֹת מוּגַבְלִים,
 32 אֵין שִׁיבָה לְקִירוֹתוֹ "אֶחָד" אלא
 33 רַק "יְחִיד", כִּי לְגַבֵּי אִיר זֶה,
 34 אִיר הָאֵין-סוּף שֶׁלְמַעֲלָה מֵהָעוֹלָמוֹת,
 35 אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת¹² וְהוּא
 36 לְבָדוֹ הוּא הַמְצִיאוֹת הַיְחִידָה וְעַל כֵּן הִיא רְאוּיָה שִׁיִּקְרָא "יְחִיד" שֶׁהִיא "אֶחָד"
 37 מִשְׁמַעְמוֹ בִּיטוּל וְהַתְּאֵחָדוֹת שֶׁל הַנְּבֵרָאִים וְלִגְבֵי אִיר זֶה אֵין לָהֶם שׁוּם מְצִיאוֹת.

(6) ראה בכ"ז תו"א וורא נה, ב ואילך. לקו"ת תזריע כג, ג. בלק ע, א. אמרי בינה שער הק"ש פ"ח. ספר המצות להצ"צ שורש מצות התפילה פי"ח (קכד, א-ב). סה"מ תרנ"ד ע' נו. ובכ"מ. (7) ואתחנן ו, ד. (8) וראה סה"מ תרנ"ד שם, דענין זה שבאחד (התאחדות הפרטים), וזה שאחד הוא אחד המנוי (כנ"ל ס"א), שייכים זל"ז. (9) ראה סמ"ק, הובא בב"י או"ח סס"א (ד"ה כתב בסמ"ק). שו"ע (ואדה"ז) או"ח סס"א ס"ו. לקו"ת תזריע שם. סהמ"צ להצ"צ שם. (10) כ"ה בלקו"ת שם. ובסהמ"צ שם, שאל"ף רומז על יחידו של עולם. (11) תו"א וסהמ"צ (ועד"ז באמ"ב) שבהערה 6. ועוד. (12) ראה גם המשך תרס"ו ע' תלב, דזה שהעולם הוא מציאות (ולא אחיזת עינים) הוא רק לגבי ההארה השייכת לעולמות, אבל לגבי עצמות או"ח ס"א "אין שום מציאות כלל".

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וממשיך ומוסיף ביאור מדוע השאלה למה נאמר 'אחד' ולא 'יחיד' שייכת
 2 במיוחד לגבי נוסח התפילה של מנחה בשבת.
 3 וְכִינּוּן שֶׁתְּפִלָּה זוֹ ("אַתָּה אֶחָד" כו') הִיא הַתְּפִלָּה בְּמִנְחַת
 4 שַׁבָּת, דְּנוֹסֵף לָזֶה שֶׁבִשְׁשַׁבֵּת בְּכָל־לַיְלָה בְּכָל שְׁעוֹת הַיָּמָמָה שֶׁל הַשַּׁבָּת
 5 הוּא גְלוּי אֹרֶז-אֵינְסוֹף וְשִׁלְמַעְלָה מְשִׁיכּוֹת לְעוֹלָמוֹת, 1
 6 דְּנוֹסֵף לָזֶה שֶׁבִשְׁשַׁבֵּת בְּכָל־לַיְלָה הוּא גְלוּי אֹרֶז-אֵינְסוֹף
 7 וְלִגְבוּי אֹרֶז נִעְלָה זֶה נִכּוּן יוֹתֵר לֹמֵר
 8 'יחיד', כמבואר לעיל, הִנֵּה בְּשַׁבֵּת
 9 גּוֹפֵא בְּשַׁבֵּת עֲצֻמָּה עֶקֶר גְּלוּי זֶה
 10 שֶׁל הָאוֹר הָאֱלוּקִי שֶׁלֹּמַעְלָה מְשִׁיכּוֹת
 11 לְעוֹלָמוֹת הוּא בְּמִנְחַת שַׁבָּת,
 12 הַזְּמַן שֶׁעָלִיו נִאֲמַר בְּוֹדֵהוּ שֶׁהוּא רַעְוָא
 13 דְּרַעְוִין¹³, רַעְוִין הַרְצוּנוֹת, (כִּלְלוֹת
 14 הָעֲנִיִּין הוּא שֶׁלֹּכַל בְּחִינַה בְּסוֹד
 15 הַהִשְׁתַּלְשָׁלוֹת קֹדֶם רַעְוִין לְהַתְהוּוֹת
 16 בְּחִינַה זוֹ (בְּחִינַת כְּתוּר), וּבְרֵאשִׁית כֹּל
 17 הַהִשְׁתַּלְשָׁלוֹת יֵשׁ רַעְוִין כִּלְלִי (כְּתוּר)
 18 כִּלְלִי, הַנִּקְרָא "אֶדָם קְדָמוֹן" שֶׁהוּא
 19 הַרַעְוִין לְכָל הַרְצוּנוֹת, וְכֹל הַבְּחִינּוֹת
 20 כִּלְלוֹת בּוֹ בַּהֲשׂוּאָה (אֶחָת)
 21 וְכִיְדוּעַ¹⁴ בְּתוֹרַת הַחֲסִידוֹת בְּעֲנַנּוּן
 22 שֶׁלֹּשׁ הַסְּעוּדוֹת דְּשַׁבָּת, שֶׁעַל כֵּךְ
 23 אִמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל בְּנִמְרָא שֶׁהִדְבַּר נִלְמַד
 24 מֵהַכְּתוּב הָאִמּוֹר בְּתוֹרָה לְגַבֵּי הַמֶּן
 25 שִׁירַד מִן הַשָּׁמַיִם וְאוֹתוֹ אֲכָלוּ בְּנֵי
 26 יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבַּר "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲכָלוּ
 27 הַיּוֹם כִּי שַׁבַּת הַיּוֹם לַה' הַיּוֹם לֹא
 28 תִּמְצָאוּהוּ בְּשַׁדָּה" וְהַעוֹבְדָה שֶׁבִּפְסוּק
 29 נִאֲמַר שְׁלוֹשׁ פַּעֲמִים "הַיּוֹם" הִיא רִמּוּ
 30 לְכַךְ שֶׁבִשְׁשַׁבֵּת יֵשׁ לְאֲכֹל שְׁלוֹשׁ סְעוּדוֹת (אֶחָת בַּלַּיִל שַׁבַּת וּשְׁתַּיִם בְּיוֹם הַשַּׁבַּת)
 31 וְעַל כֵּךְ מְבֹאֵר בְּחִסְדוֹת דְּזֶה שֶׁבִּפְסוּקֵי הַשְּׁלִישִׁית בְּפַעַם הַשְּׁלִישִׁית
 32 כְּכַתוּב בְּפִסְקוֹ זֶה 'הַיּוֹם', רִמּוּ לְסַעֲדָה שְׁלִישִׁית, בְּתִיב¹⁵ "הַיּוֹם לֹא",
 33 הוּא לְפִי שֶׁאֵזָא בְּעַת הַמִּנְחָה שֶׁל שַׁבַּת, בְּעַת 'רַעְוֵא דְרַעְוִין' שֶׁאֵזָא הוּא זְמַן
 34 הַסְּעוּדָה הַשְּׁלִישִׁית הוּא הַמְּשַׁבֵּת הַתְּגָלוֹת וְהָאָרָה שֶׁל הַתְּעַנּוּגִי הָאֱלוּקִי
 35 הַעֲצָמִי הַבְּלָתִי מְרַגֵּשׁ שְׁאִינְנוּ בָּא לְיַדִּי בִּטּוּי בְּדַבַּר מְסוּיִים
 36 (שִׁלְמַעְלָה מְאֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה בְּשׁוּנָה מְעוּנָה 'מֹרְגֵשׁ' שְׂדוּמְתוֹ בְּעוּנָה
 37 שֶׁל הָאֶדָם הוּא הַעוּנָה שְׁבָא עַל-יַדִּי אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה), דְּבִכְלָלוֹת בְּאוֹפֵן כִּלְלִי
 38 דְּרָגָה זוֹ שֶׁל 'הַתְּעַנּוּגִי הַעֲצָמִי' הוּא עֲצָם הָאוֹר עֲצָמִיּוֹת וְמֵהוֹת הָאוֹר
 39 אֵינְסוֹף-שֶׁאִינּוּ בְּגֵדֵי עֲלָמִין שֶׁלֹּמַעְלָה מְכַל שְׁיִיכוֹת לְעוֹלָמוֹת מְוַגְבְּלִים
 40 (גַּם לֹא בְּאִפְסֵי דְ'סוֹבְבִי' כְּמִבּוּאֵר בְּקַבְלָה וְחֲסִידוֹת שֶׁהָאוֹר הַמְּחִיָּה אֶת
 41 הָעוֹלָמוֹת בָּא בְּשֵׁנֵי אֹפְנִים – 'מְמַלָּא כֹל עֲלָמִין', אוֹר מְוַגְבֵּל הַמְּתַלְבֵּשׁ

(13) זח"ב פח, סע"ב. (14) המשך תרס"ו ע' תקמב. (15) בשלח טז, כה. וראה שבת קיז, סע"ב. שו"ע אדה"ז או"ח הל' שבת ר"ס עדר. (16) ראה המשך תרס"ו שם ע' תקמה. (17) ראה זח"ג לב, ב. (18) ראה עד"ז ד"ה ואשה אחת גוי' ה'תשמ"ו ס"ז (תו"מ סה"מ חשון ע' רסז). (19) ראה תניא פל"ז (מח, ב).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 דָּרְגָה זוֹ דִּישְׂרָאֵל יִשְׁנָה מְצִיאוֹת הָעוֹלָם והעולם כן תופס מקום,
 2 אֶלָּא שִׁישְׂרָאֵל גם כפי שירדו לעולם הזה הגשמי והנשמות נתלכשו בגוף
 3 גשמי הֵם לְמַעְלָה מִהָעוֹלָם, וּבְרִיאַת הָעוֹלָם הִיא בְּשִׁבְלִי
 4 יִשְׂרָאֵל²⁰ וכמוכן, הסיבה (בני ישראל) נעלית יותר מהתוצאה (העולם
 5 שנברא ב'שביל ישראל').
- 6 וְעַל-פִּי-זֶה לפי האמור אודות
 7 ההבדל בין המעמד והמצב של בני
 8 ישראל כפי שהן בשורש ומקור העליון
 9 שלהן למעלה באלוקות למעמדם ומצבן
 10 לאחר שירדו למטה, הִיָּה אֶפְשָׁר
 11 לומר, דְּזֶה שִׁישְׂרָאֵל נִקְרָאִים
 12 כֵּן בְּנוֹסַח תְּפִילַת מִנְחָה שֶׁל שַׁבָּת
 13 "גוי אֶחָד" (ולא "יחיד")
 14 הוּא מִצַּד יְרִידָתָם לְמַטָּה,
 15 וּכְהִלְשׁוֹן "גוי אֶחָד בְּאַרְצָךְ"
 16 המורה על כך שמדובר על הנשמות
 17 כפי שירדו למטה בארץ. דְּמִפְּיָן
 18 שִׁירִידַת הַנְּשָׁמָה לְמַטָּה הִיא
 19 בְּכַדִּי לְכַרֵּר הַלְעֵלוֹת וְלוֹכֵךְ אֶת
 20 הָעוֹלָם, מִתְחִיל לְכָל לְרֹאשׁ
 21 מְסוּג הַמְדַבֵּר שֶׁבְּעוֹלָם²¹,
 22 כִּידוּעַ, הָעוֹלָם מוֹרֵכֵךְ מֵאַרְבַּע סוּגִים
 23 כְּלָלִיִּים, דּוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר הוּא
 24 הָאָדָם. וּבִירוּר וְיִחוּךְ הָעוֹלָם הוּא, כָּל
 25 לְרֹאשׁ, מְסוּג הַמְדַבֵּר, הַסּוּג הַנַּעֲלָה
 26 בְּיִתְרָה בְּבִרְיָאָה, הָרִי לְגַבִּי דְּרָגָה
 27 זוֹ דִּישְׂרָאֵל (כְּמוֹ שֶׁהֵם לְמַטָּה
 28 בְּאַרְצָךְ) יִשְׁנָה הַמְצִיאוֹת
 29 דְּאוֹמוֹת הָעוֹלָם וְיֵשׁ לָהֶם תְּפִסַּת
 30 מְקוּם וְהַמְצִיאוֹת שֶׁלָּהֶם נִחְשַׁבְתָּ [וְעַד
 31 שְׁעַל-יְדֵי שִׁישְׂרָאֵל פּוֹעֲלִים
 32 בְּרוּר וְתִקּוֹן בְּאַמּוֹת, נַעֲשֶׂה
 33 בְּהֵם בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל עֲצָמִים עֲלִיּוֹן].
 34 לָכֵן נֶאֱמַר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל "גוי
 35 אֶחָד", בְּמִשְׁמַעוֹת שֶׁל 'אֶחָד
 36 הַמְּנוּי', הֵינּוּ הָרֹאשׁוֹן בְּמִנְיִן
 37 שְׁמוּנִים לְאַחַר הַמְּנִיין שֶׁל בְּנֵי
 38 יִשְׂרָאֵל גַּם אֶת אֲמוֹת הָעוֹלָם²²
 39 הַבְּאִים אַחֲרָי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם הָאֶחָד
 40 [מִפְּיָן שְׁעַל-יְדֵם דְּקָא עַל יְדֵי
 41 אוֹמוֹת הָעוֹלָם שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְבֹרִים נַעֲשֶׂה עֲלֵי זֶה בִּישְׂרָאֵל, אֶלָּא
 42 שֶׁלְעִינֵן "גוי אחד" יש משמעות נוספת והיא שִׁישְׂרָאֵל הֵם "גוי
 43 אֶחָד", הֵינּוּ שׁוֹנֵה וּמִיּוֹחַד, שְׂאִינוּ מִתְּעַרְבֵם עִם שְׂאָר הָעַמִּים אֵלָּא
 44 נִשְׂאָר עִם בְּפִנֵי עֲצָמוֹ [וְעַל-דֶּרֶךְ "יִוֹם אֶחָד" הָאֶמּוֹר בְּתוֹרָה בְּסִפּוּר
- הַבְּרִיאָה, שְׂיִוִם הָרֹאשׁוֹן דְּשִׁשַּׁת יְמֵי בְּרִאשִׁית נִמְנָה עִם שְׂאָר
 הַיְּמִים, 'אֶחָד הַמְּנוּי', הוּא יוֹם רֹאשׁוֹן שִׁישׁ אַחֲרָיו וּבְהַמְשַׁךְ אֵלָיו יוֹם
 שְׁנֵי יוֹם שְׁלִישִׁי וְכֵן הֵלָּא, אֶבֶל הוּא הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן נַעֲלָה מִהֵם מִשְׂאָר
 הַיְּמִים, וְלִכֵּן נֶאֱמַר 'יוֹם אֶחָד' וְלֹא 'יוֹם רִאשׁוֹן'].
- וּבְכַדִּי לְשַׁלַּל פְּרוּשׁ זֶה, לְפָנָיו
 נֶאֱמַר כֵּן עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל 'גוי אחד' כִּי
 מְדוּבָר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּפִי שֶׁהֵם לְמַטָּה,
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֵם כֵּן 'אֶחָד' פְּרוּשׁוֹ
 'אֶחָד הַמְּנוּי' כִּי גַם לְאוֹמוֹת הָעוֹלָם יֵשׁ
 תְּפִסַּת מְקוּם, כְּמִבּוּאָר לְעִיל, אֲךָ פְּרוּשׁ
 זֶה נִשְׁלַל בְּמִאֲמָרוֹ. וְכַדִּי לְבַאֵר שֶׁהַפְּרוּשׁ
 נִשְׁלַל וְנִדְחָה מִבֵּיא מְבִיא הַרְבִּי הַרִּי"צ
 הַנוֹכַח הַמְּשַׁל בְּבִין
 הַיְּחִיד, וּמְבַאֵר שֶׁאַהֲבַת הַהוּרִים לְבֵן
 יַחֲדִיד גְּדוּלָה יוֹתֵר מֵאַהֲבַת הַהוּרִים
 לְיִלְדֵיהֶם כְּשִׁישׁ לָהֶם יְלִידִים רַבִּים,
 כְּמִבּוּאָר לְעִיל, שְׁעִנְיָנו שֶׁל בֵּן
 הַיְּחִיד הוּא (לֹא רַק זֶה
 שֶׁבְּפִעַל הוּא בֵּן אֶחָד בְּלִבָּד
 וְלִמְעַשֶׂה אֵין שְׁנֵי לוֹ, אֶלָּא מַעֲלָתוֹ
 הַמִּיּוֹחַדֶּת שֶׁל בֵּן יַחֲדִיד הִיא יוֹתֵר מִזֶּה
 וְהִיא) גַּם (וּבַעֲקָר) שְׂאֵהֲבָתוֹ
 שֶׁל הַבֵּן הַיְּחִיד לְאָבִיו וְאַהֲבַת
 אָבִיו אֵלָיו לְבִנּוֹ יַחֲדִיד הִיא
 אַהֲבָה מִיְּחַדָּת (שְׂאִינָה דּוּמָה
 לְאַהֲבַת אָב וּבֵן כְּשִׁישְׁנָם יוֹתֵר
 מִבֵּן אֶחָד).
 וּכְמוֹ-כֵּן כְּמוֹ בְּמִשַׁל מֵאַהֲבַת בֵּן
 יַחֲדִיד לְהוּרָיו וְאַהֲבַת הוּרִים לְבָנָם
 יַחֲדִים, כֵּן גַּם בְּנִמְשַׁל הוּא בְּזֶה
 שִׁישְׂרָאֵל הֵם 'בֵּן יַחֲדִיד'
 לְ"יַחֲדִידוֹ שֶׁל עוֹלָם", הוּא
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂאֵהֲבַת
 הַקֶּבֶ"ה לְיִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם אֲצִלוֹ כְּבֵן
 יַחֲדִיד וְאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל לְהַקֶּבֶ"ה
 שֶׁהִיא כֵּאֲהֲבַת בֵּן יַחֲדִיד לְהוּרָיו הִיא
 אַהֲבָה מִיְּחַדָּת שְׂאִין דְּגִמְתָּה
 בְּכָל הָעַמִּים. וְכִיּוֹן שְׂגַם אֶפְּלוֹ
 בְּאַרְצָךְ לְאַחַר שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִרְדוּ
 מִמְּדֻרְגָתָם הַנַּעֲלִית בְּשׁוֹרֵשׁם וּמְקוּרָם
 וְהֵם לְמַטָּה בְּאַרְצָךְ, אַהֲבַת הַקֶּבֶ"ה לְיִשְׂרָאֵל וְשֶׁל יִשְׂרָאֵל
 לְהַקֶּבֶ"ה הִיא אַהֲבָה מִיְּחַדָּת, אֵין שִׁנְיָ לְכֹאֲוָרָה לְמִנּוֹתָם עִם שְׂאָר
 הָעַמִּים, וְהַזֶּה-לִּיהֵ-לְמִימָר "גוי יַחֲדִיד".

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 (ד) וַיִּזְכֹּן זֶה האמור לעיל אודות אהבת הקדוש-ברוך-הוא לבני ישראל
2 ואהבת בני ישראל לקדוש-ברוך-הוא כמשל אהבת הורים לבנם היחיד ואהבת
3 בן יחיד להוריו בַּעֲמֹק יוֹתֵר, בְּהִקְדִּים הַבְּאוּר בְּזֶה שְׂאֵהֲבַת
4 הַהוֹרִים לְבְנֵיהֶם פְּשִׁישׁ לָהֶם יוֹתֵר מִבֶּן אֶחָד, אֵינָה אֶהְבֶּה
5 גְּדוּלָה כְּלֶ-כֶּף כְּאֶהְבְּתֶם לְבִן
6 יָחִיד אלא אהבה לבן יחיד היא
7 אהבה גדולה יותר, וְכֵן אֶהְבַּת
8 הַבֶּן יָחִיד לְהוֹרָיו היא
9 גְּדוּלָה יוֹתֵר מֵאֶהְבַּת בְּנִים
10 לְהוֹרֵיהֶם פְּשִׁישׁ יוֹתֵר מִבֶּן
11 אֶחָד. דְּלִכְאוּרָה²³ הדבר תמוה,
12 כי למעשה גַּם בְּנוֹגַע לְאֶהְבַּת
13 הַהוֹרִים לְבְנֵיהֶם, כְּשִׁישׁ לָהֶם
14 יוֹתֵר מִבֶּן יָחִיד, אֵין שִׁיף לֹמַר לא
15 מסתבר כלל שְׂעַל-יְדֵי שִׁישׁ לָהֶם
16 הַרְבֵּה בְּנִים מִתְמַעֲטָת
17 אֶהְבְּתֶם, כִּי כִלְשׁוֹן הַרְבֵּי הַרִי"צ
18 בְּמֵאֵמֶר "כָּלוּם תְּחוּמֵי אֵית
19 בְּמַעוּהֵי דְבַר נִשׁ"²⁴ וכי יש
20 גְבוּלוֹת בְּמַעוּי שֶׁל הָאָדָם (לֹמַר
21 שֶׁכַּיִּכּוֹל אֵין לוֹ אִפְשׁוּרֹת לְהַכִּיל אֶהְבֶּה
22 גְּדוּלָה לְכַמָּה יְלִידִים)?
23 וְעַל-אַחַת-פְּמָה-וְכַמָּה הַדְּבַר
24 תְּמוּהָ הַרְבֵּה יוֹתֵר בְּנוֹגַע לְאֶהְבַּת
25 הַבֶּן לְהוֹרִים, דְּכִינּוֹן שְׂפָל
26 אֶחָד מִהַבְּנִים שֶׁל הַהוֹרִים (גַּם
27 פְּשִׁישׁ לוֹ אַחִים) הוּא יָחִיד
28 בְּהַרְגֵּשׁ עֲצָמוֹ כְּלוֹמֵר, מְרַגֵּשׁ אֵת
29 עֲצָמוֹ כְּאֶחָד וְיָחִיד, הַרְי זֶה שִׁישׁ
30 לוֹ אַחִים שְׂגָם הֵם אוֹהֲבִים
31 אֶת הוֹרָיו, אֵינָה סִבָּה
32 (לְכְאוּרָה) שְׂעַל-יְדֵי-זֶה
33 תְּתַמַּעֵט הָאֶהְבֶּה שְׁלוֹ (כִּינּוֹן
34 שְׂבִהֲרֵגֶשׁ עֲצָמוֹ הוּא יָחִיד)
35 וְהִיא מִן הַרְאוּי שְׂתַמִּיד, גַּם אִם לְבִן יֵשׁ
36 אַחִים, אֶהְבַּת הַבֶּן לְהוֹרָיו תְּהִיָּה כְּאֶהְבַּת
37 בֶּן יָחִיד?
38 וַיֵּשׁ לֹמַר הַבְּאוּר בְּזֶה, עַל-פִּי
39 הַקְּדוּעֵ²⁵ בְּתוֹרַת הַחֲסִידוֹת שְׂפָל
40 הַעֲנִינִים שְׂלִמְטָה בְּעוֹלָם הוּא
41 הַגִּשְׂמֵי יֵשׁ לָהֶם שְׂרֵשׁ לְמַעְלָה

1 (ד) וַיִּזְכֹּן זֶה בַּעֲמֹק יוֹתֵר, בְּהִקְדִּים הַבְּאוּר בְּזֶה
2 שְׂאֵהֲבַת הַהוֹרִים לְבְנֵיהֶם פְּשִׁישׁ לָהֶם
3 יוֹתֵר מִבֶּן אֶחָד, אֵינָה אֶהְבֶּה גְּדוּלָה כְּלֶ-כֶּף
4 כְּאֶהְבְּתֶם לְבִן יָחִיד, וְכֵן אֶהְבַּת הַבֶּן יָחִיד/
5 לְהוֹרָיו היא גְּדוּלָה יוֹתֵר מֵאֶהְבַּת בְּנִים לְהוֹרֵיהֶם
6 פְּשִׁישׁ יוֹתֵר מִבֶּן אֶחָד. דְּלִכְאוּרָה²³, גַּם בְּנוֹגַע
7 לְאֶהְבַּת הַהוֹרִים לְבְנֵיהֶם, אֵין שִׁיף לֹמַר שְׂעַל-
8 יְדֵי שִׁישׁ לָהֶם הַרְבֵּה בְּנִים מִתְמַעֲטָת אֶהְבְּתֶם, כִּי
9 "כָלוּם תְּחוּמֵי אֵית בְּמַעוּהֵי דְבַר נִשׁ"²⁴. וְעַל-
10 אַחַת-פְּמָה-וְכַמָּה בְּנוֹגַע לְאֶהְבַּת הַבֶּן לְהוֹרִים,
11 דְּכִינּוֹן שְׂפָל אֶחָד (גַּם פְּשִׁישׁ לוֹ אַחִים) הוּא יָחִיד
12 בְּהַרְגֵּשׁ עֲצָמוֹ, הַרִי זֶה שִׁישׁ לוֹ אַחִים שְׂגָם הֵם
13 אוֹהֲבִים אֶת הוֹרָיו, אֵינָה סִבָּה (לְכְאוּרָה) שְׂעַל-
14 יְדֵי-זֶה תְּתַמַּעֵט הָאֶהְבֶּה שְׁלוֹ (כִּינּוֹן שְׂבִהֲרֵגֶשׁ
15 עֲצָמוֹ הוּא יָחִיד). וַיֵּשׁ לֹמַר הַבְּאוּר בְּזֶה,
16 עַל-פִּי הַקְּדוּעֵ²⁵ שְׂפָל הַעֲנִינִים שְׂלִמְטָה יֵשׁ לָהֶם
17 שְׂרֵשׁ לְמַעְלָה. וְעַל-פִּי-זֶה יֵשׁ לֹמַר, שְׂשִׁרֵשׁ
18 אֶהְבַּת הוֹרִים לְבְנֵיהֶם הוּא אֶהְבַּת הַקֶּבֶ"ה
19 לְיִשְׂרָאֵל שְׂהֶם בְּנִים לְהַקֶּבֶ"ה, וְשִׁרֵשׁ אֶהְבַּת בֶּן
20 לְהוֹרָיו הוּא אֶהְבַּת יִשְׂרָאֵל לְאֶבְיָנוּ שְׂבִשְׂמִים.
21 וְכִינּוֹן שִׁישׂרָאֵל הֵם 'בֶּן יָחִיד' לְ"יָחִידוֹ שְׂל
22 עוֹלָם", לְכֵן הָאֶהְבֶּה עֲצָמִית דְּאָב וּבֶן לְמַטָּה
23 (אֶהְבַּת הָאָב לְבִנוֹ וְאֶהְבַּת הַבֶּן לְאָבִיו),
24 שְׂנִמְשַׁכֵּת מִהָאֶהְבֶּה הַעֲצָמִית דְּהַקֶּבֶ"ה וְיִשְׂרָאֵל
25 (אֶהְבַּת הַקֶּבֶ"ה לְיִשְׂרָאֵל וְאֶהְבַּת יִשְׂרָאֵל
26 לְהַקֶּבֶ"ה), הִיא בְּעֶקֶר בֶּ"ן יָחִיד (וּמַטְעֵם זֶה,
27 כְּלָלוֹת הָאֶהְבֶּה הַעֲצָמִית שְׂל הוֹרִים לְבָנָם וְשְׂל
28 בֶּן לְהוֹרָיו, הוּא בְּיִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִבְּאוֹמוֹת הָעוֹלָם,
29 לְפִי שְׂשִׁרֵשׁ אֶהְבֶּה זֶה הִיא אֶהְבַּת הַקֶּבֶ"ה
30 לְיִשְׂרָאֵל וְאֶהְבַּת יִשְׂרָאֵל לְהַקֶּבֶ"ה).

ביאור בדרך אפשר
42 ברוחניות וכל מה שנמצא בעולם הזה 'משתלשל' משרשו ומקורו הרוחני.
43 ועל-פי-זֶה שלכל דבר למטה יש שורש למעלה. יש לומר, שְׂשִׁרֵשׁ
44 המקור למעלה ברוחניות לענין אֶהְבַּת הוֹרִים לְבְנֵיהֶם למטה הוא
45 אֶהְבַּת הַקֶּבֶ"ה לְיִשְׂרָאֵל שְׂהֶם בני ישראל בְּנִים לְהַקֶּבֶ"ה,
46 וְשִׁרֵשׁ המקור למעלה של אֶהְבַּת
47 בֶּן לְהוֹרָיו למטה הוא אֶהְבַּת
48 יִשְׂרָאֵל לְאֶבְיָנוּ שְׂבִשְׂמִים.
49 וְכִינּוֹן שִׁישְׂרָאֵל הֵם 'בֶּן יָחִיד'
50 לְ"יָחִידוֹ שְׂל עוֹלָם", כְּמִבְּאוּר
51 לעיל שבני ישראל הֵם 'גוי אחד' (לא
52 במובן של 'אחד המוני') אלא במובן
53 של בן יחיד ומיוחד שאין דומה לו,
54 לְכֵן הָאֶהְבֶּה עֲצָמִית דְּאָב וּבֶן
55 לְמַטָּה (ובשני הכיוונים אֶהְבַּת
56 הָאָב לְבִנוֹ וְאֶהְבַּת הַבֶּן
57 לְאָבִיו), שְׂנִמְשַׁכֵּת מִהָאֶהְבֶּה
58 הַעֲצָמִית דְּהַקֶּבֶ"ה וְיִשְׂרָאֵל
59 (אֶהְבַּת הַקֶּבֶ"ה לְיִשְׂרָאֵל
60 וְאֶהְבַּת יִשְׂרָאֵל לְהַקֶּבֶ"ה)
61 והאהבה העצמית של הקדוש-ברוך-
62 הוא לבני ישראל היא השורש והמקור
63 שלה, הִיא בְּעֶקֶר בֶּ"ן יָחִיד'
64 ולמעשה אהבת הורים לבן ואהבת הבן
65 להורים בבן יחיד היא יותר מאשר
66 בבנים רבים, למרות שלכאורה אין לכך
67 שום סיבה, והורים אמורים לאהוב
68 ילדים רבים, וילדים רבים אמורים
69 לאהוב הורים לא פחות מאהבת הורים
70 ובן יחיד, כאמור לעיל (וּמַטְעֵם
71 זֶה, מאותה סיבה עצמה שאהבת
72 הורים-ילדים משתלשלת מאהבת
73 הקדוש-ברוך-הוא ובני ישראל,
74 כְּלָלוֹת הָאֶהְבֶּה הַעֲצָמִית שְׂל
75 הוֹרִים לְבָנָם וְשְׂל בֶּן לְהוֹרָיו,
76 היינו כל המושג של אהבת הורים-
77 ילדים הוּא בְּיִשְׂרָאֵל יוֹתֵר
78 מִבְּאוֹמוֹת הָעוֹלָם, לְפִי
79 שְׂשִׁרֵשׁ אֶהְבֶּה זֶה של הורים-
80 ילדים הקיימת בעולם היא אֶהְבַּת
81 הַקֶּבֶ"ה לְיִשְׂרָאֵל וְאֶהְבַּת
82 יִשְׂרָאֵל לְהַקֶּבֶ"ה).

מזה שישראל נק' (ירמי' ב, ג) ראשית תבואתה. ובמצודת דוד שם "המובחר שבכל האומות." (23) ראה בכ"ז בד"ה אתה אחד ה'תש"ב (סה"מ שם ע' 71). (24) לשון כ"ק מו"ח אדמו"ר בד"ה הנ"ל שם. (25) ראה בארוכה סה"מ תרכ"ט ע' קמד ואילך. ובכ"מ.

אתה אחד ושמן אחד

ביאור בדרך אפשר

1 וְעַל-פִּי-זֶה האמור לעיל אדות ההשוואה של אהבת הקדוש-ברוך-הוא
 2 לבני ישראל ואהבת בני ישראל לקדוש-ברוך-הוא לאהבת הורים לבן יחיד
 3 דווקא **יש להוסיף באור** מלבד מה שכבר נתבאר על כך לעיל **בְּשִׁיכוֹת**
 4 הקשר המיוחד של **הַמֶּשֶׁל דְּבֵן יַחֲדִיד** לְדִיּוּק השאלה שנשאלה
 5 בתחילת המאמר מדוע נאמר על בני
 6 ישראל "גוי אחד" דְּהִנְהוּ-לִיָּהּ
 7 **לְמִימַר** שהיה לו לומר "גוי
 8 **יַחֲדִיד**", והמשל המדמה את אהבת
 9 הקדוש-ברוך-הוא לבני ישראל לאהבת
 10 הורים לבן יחיד קשור במיוחד לשאלה
 11 **זו כי זה שישְׂרָאֵל הם בְּנוֹ**
 12 **יַחֲדוּ שֶׁל הַקִּבְּ"ה**, הוא (לא
 13 **כְּבֵן יַחֲדִיד לְמִטָּה**, שְׁגַם פְּשִׁישׁ
 14 **לְאָדָם רַק בֶּן יַחֲדִיד**, אֶפְשָׁר
 15 **וְשִׁיף יִתְחַן שִׁיְהִי לֹו עוֹד בְּנִים**
 16 ועם היותו בן יחיד עדיין קיימת
 17 אפשרות והיתכנות שלא יהיה בן יחיד,
 18 אֲלֵא בני ישראל הם כבן יחיד
 19 להקדוש-ברוך-הוא (באופן) **שְׂאִין**
 20 **שִׁיף** לא ייתכן **כְּבִיכּוֹל** (עד כמה
 21 שיש מקום לומר כלפי הקדוש-ברוך-
 22 הוא שדבר מסיים לא שייך לגביו)
 23 **שִׁיְהִי לֹו עוֹד בְּנִים**, שכן לא
 24 ייתכן שעוד מישהו מלבד בני ישראל
 25 ייחשב 'בן' של הקדוש-ברוך-הוא **כִּי**
 26 **זֶה שִׁישְׂרָאֵל הם בְּנֵי שֶׁל**
 27 **הַקִּבְּ"ה**, הוא **שֶׁהם מְשֻׁרְשִׁים**
 28 **בְּעֲצֻמוֹתוֹ יַתְבָּרַךְ** השורש והמקור
 29 של בני ישראל הוא בעצמותו ומהותו
 30 של הקדוש-ברוך-הוא בעצמו
 31 **(בְּדַגְמַת הַבֵּן לְמִטָּה שְׁהוּא**
 32 **מְשֻׁרְשׁ בְּעֲצֻמוֹת הָאָב** כמו הבן
 33 הגשמי שנמשך מעצמות האב),
 34 **וְשֶׁם** בעצמותו יתברך **אֵין נְתִינַת**
 35 **מְקוֹם לְמִצִּיאוֹת אַחֲרָת**, מלבד
 36 בני ישראל אלא **"ישְׂרָאֵל וּמְלָאָ**
 37 **בְּלַחְדוּדֵיהִי"** בני ישראל והמלך,
 38 הקדוש-ברוך-הוא, לברם **(כְּנִ"ל**
 39 **סְעִיף ג.)**
 40 **וְכִינּוּן שְׁגַם** אפילו **בְּהִיוֹתָם** בני ישראל **לְמִטָּה בְּאָרְצָן**, אַהֲבַת
 41 **הַקִּבְּ"ה לְיִשְׂרָאֵל היא פְּאֻהֲבַת הָאָב לְבֵן יַחֲדִיד**, וְאַהֲבַת
 42 **יִשְׂרָאֵל לְהַקִּבְּ"ה היא פְּאֻהֲבַת בֵּן יַחֲדִיד לְאָבִיו**, כמבואר לעיל

ביאור בדרך אפשר

בהרחבה, **שְׁעַל-יְדֵי-זֶה** שהאהבה האמורה היא כאהבת הורים ובן יחיד
 44 **נָכַר בָּהֶם** בבני ישראל **בְּגִלּוּי²⁶ שְׁגַם בְּהִיוֹתָם לְמִטָּה בְּאָרְצָן**
 45 שהיא ירידה גדולה מאוד לגבי מצבם כפי שהם בשורשם ומקורם למעלה
 46 **הֵם קְשׁוּרִים עִם שְׁרָשָׁם בְּעֲצֻמוֹתוֹ יַתְבָּרַךְ**, שְׂאִין שְׁם בעצמותו
 47 יתברך **נְתִינַת מְקוֹם לְמִצִּיאוֹת**
 48 **אַחֲרָת** מלבד הקדוש-ברוך-הוא
 49 בעצמו ובני ישראל (ואין שם נתינת
 50 מקום אֶפִּילוֹ לֹא לְמִצִּיאוֹת
 51 דְּמְלָאָכִים שהיא מציאות רוחנית
 52 נעלית וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה, וּמְכַל-שֶׁכֶן
 53 **שְׂאִין שְׁם נְתִינַת מְקוֹם**
 54 **לְאֻמוֹת הָעוֹלָם**), וגם כפי שבני
 55 ישראל הם למטה **אֵין שִׁיף**
 56 **לְכַאוּרָה לְמִנּוֹתָם עִם הָאֻמוֹת**
 57 **וְלוֹמַר עֲלֵיהֶם שְׁהֵם "גוֹי**
 58 **אַחֲדִיד"** ('אֶחָד הַמְּנוּי') שיש
 59 אחריו שני וכן הלאה) וְהִנְהוּ-לִיָּהּ
 60 **לְמִימַר** והיה לו לומר "גוי
 61 **יַחֲדִיד"** ומעתה מובנת השאלה
 62 במאמר הנוכח, מדוע אם-כן נאמר על
 63 בני ישראל 'גוי אחד'.
 64 **(ה) וְהִנְהוּ הַטַּעַם עַל זֶה שֶׁכָּבַל**
 65 **שְׁלֶשֶׁת הָעֲנִינִים ("אַתָּה",**
 66 **"שְׁמֶךְ", "כְּעַמְךָ כִּישְׂרָאֵל")**
 67 **נֶאֱמַר "אַחֲדִיד" וְלֹא "יַחֲדִיד"**,
 68 על אף שלכאורה היה ראוי ונכון יותר
 69 לומר 'יחיד', כמבואר לעיל בהרחבה,
 70 **מְבַאֵר בְּמִאֲמָר בְּהַקְדִּים**
 71 **הַחֲלוּקִים הַהִבְדִּל בֵּין אֹר לְשֵׁם**,
 72 **שֶׁכָּבַל אֶחָד מֵהֶם יֵשׁ מְעַלָּה²⁷**
 73 **יש 'תרוֹן ל'אור' על 'שם' ויש 'תרוֹן**
 74 **ל'שם' על 'אור'**, כפי שממשך ומבאר.
 75 **דְּמַעֲלַת הָאֹר היא בְּעֲנִין**
 76 **הַגִּלּוּי, שְׁהָאֹר מְגַלָּה אֶת**
 77 **הַמָּאֹר** כלומר, כל אור נמשך
 78 מהמאור שהוא מקור המאיר (כמו,
 79 למשל, אור השמש הנמשך מהשמש
 80 עצמה) והאור המתפשט מהמאור
 81 מגלה את המאור (כי כלל הוא שאור
 82 מעין המאור' ולכן למרות שהאור איננו שווה-ערך למאור, מקור האור, מכל
 83 מקום הוא מהווה גילוי של המאור. וזה יתרון שיש ל'אור' על 'שם' **כִּי שֵׁם**
 84 **אינו מְגַלָּה אֶת המהות והפנימיות של הַנְּקָרָא בְּשֵׁם, וְכִמוֹ שֵׁם**

(26) כי אהבה זו דהקב"ה לישראל ניכרת בהענין דשכר ועונש כמבואר בהמאמר. ועאכו"כ האהבה דישאל להקב"ה שהיא באה בגילוי בענין המס"נ. (27) בהבא לקמן, ראה גם סה"מ תרס"ח ע' פב ואילך.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הָאָדָם, דְּמִזֶּה שִׂיּוּדְעִים אֶת שְׁמוֹ אֵין יוֹדְעִים אֶת מֵהוּתוֹ, 1 הַנִּקְרָא בְּשֵׁם, וַיִּכְמוּ שֵׁם הָאָדָם, דְּמִזֶּה שִׂיּוּדְעִים
 2 וַהֲרִי כְּמָה אֲנָשִׁים נִקְרְאִים בְּאוֹתוֹ הַשֵּׁם וְהֵם כְּעֵלֵי שֵׁם זֶה אֵף 2 אֶת שְׁמוֹ אֵין יוֹדְעִים אֶת מֵהוּתוֹ, וַהֲרִי כְּמָה
 3 שְׂאֵין דּוֹמִים זֶה לְזֶה, לֹא בְּשִׁכְלָם וְלֹא בְּמִדּוֹתֵיהֶם וְאֵם הַשֵּׁם 3 אֲנָשִׁים נִקְרְאִים בְּאוֹתוֹ הַשֵּׁם אֵף שְׂאֵין דּוֹמִים זֶה
 4 הִיָּה מְגַלָּה אֶת מֵהוּת הַנִּקְרָא בְּאוֹתוֹ שֵׁם, אִזִּי כָל הַנִּקְרְאִים בְּשֵׁם 'אֲבֵרָה' 4 לְזֶה, לֹא בְּשִׁכְלָם וְלֹא בְּמִדּוֹתֵיהֶם, וְעַל-יְדֵי הָאוֹר
 5 לְדוֹגְמָה הִיָּה כְּעֵלֵי תַכְנוּת וְזוּת, וְהִי 5 יוֹדְעִים אֶת הַמְּאֹר. וּמַעֲלַת הַשֵּׁם הִיא, שֶׁהוּא הַשֵּׁם
 6 הַמְּצִיאֹת הִיא שְׂאֵין זֶה כֵךְ, וְעַל-יְדֵי 6 מְמַשִּׁיף וּמַעוֹרֵר אֶת הָעֵצָם. כִּי
 7 הָאוֹר יוֹדְעִים אֶת הַמְּאֹר 7 הוּא פּוֹנֶה לְקוֹרְאוֹ בְּכָל
 8 שִׁמְמָנו הָאוֹר מְאִיר וּמַתְפַּשֵּׁט. 8 עֲצָמוֹתוֹ וְלֹא רַק חֶלֶק מִמֶּנּוּ.
 9 וּמַעֲלַת הַשֵּׁם הַמַּעֲלָה שֶׁל 'שֵׁם' עַל 9 בְּשִׁמּוֹ הוּא מִתְעוֹרֵר מֵהַתְּעַלְפּוֹת, כִּי עַל-יְדֵי
 10 'אוֹר' הִיא, שֶׁהוּא הַשֵּׁם 10 הַקְּרִיאָה בְּשִׁמּוֹ מְמַשִּׁיכִים אֶת עֵצָם הַחַיּוֹת
 11 מְמַשִּׁיף וּמַעוֹרֵר אֶת הָעֵצָם. כִּי 11 שְׁלֹמְעֵלָה מֵהַתְּפַשְׁטוֹת הַחַיּוֹת. וְזוּהִי מַעֲלַת הַשֵּׁם
 12 כְּשִׁקּוֹרֵין לְאָדָם בְּשִׁמּוֹ, הוּא 12 לְגַבִּי אוֹר, שֶׁהָאוֹר אֵינוֹ מְמַשִּׁיף אֶת הָעֵצָם הַיָּנוּ
 13 פּוֹנֶה וּמַתִּיחַס לְקוֹרְאוֹ בְּכָל 13 הַמְּאֹר, וְשֵׁם מְמַשִּׁיף אֶת הָעֵצָם.
 14 עֲצָמוֹתוֹ וְלֹא רַק חֶלֶק מִמֶּנּוּ. 14 וַיֵּשׁ לוֹמֵר, דְּמָה שֶׁכְּתוּב בְּמַאֲמֵר שֶׁהָאוֹר אֵינוֹ
 15 וַיִּתְרָה מִזֶּה, קִיַּמַת תּוֹפְעָה 15 מְמַשִּׁיף אֶת הָעֵצָם - הַיָּנוּ הַמְּאֹר, הַפּוֹנֶה
 16 שִׁמְדוּגִישָׁה עוֹד יוֹתֵר אֶת הַקֶּשֶׁר שֶׁל 16 בְּזֶה הִיא, כִּי בְּהָעֵצָם שְׁמַמְנוּ נִמְשָׁף הָאוֹר, שְׁנֵי
 17 הַשֵּׁם לְעֵצָם דְּגַם כְּשֶׁהָאָדָם 17 עֲנִינִים. עֲנִין אַחַד, הַמְּאֹר שָׁבוּ. וְעֲנִין שְׁנֵי
 18 מְתַעַלְף, עַל-יְדֵי שְׁקוֹרְאִים 18 הָעֵצָם מְמַשִּׁיף מִמְּאֹר²⁸. דְּזֶה שְׁנִקְרָא
 19 אוֹתוֹ בְּשִׁמּוֹ הוּא מִתְעוֹרֵר 19 בְּשֵׁם 'מְאֹר' הוּא מְפַנֵּי שֶׁהוּא מְאִיר, הַיָּנוּ
 20 מֵהַתְּעַלְפּוֹת וְחֹזֵר לְמַצְבוֹ הַרְגִיל, 20 שְׁנִמְשָׁף מְמַנוּ אוֹר, אֲבָל הָעֵצָם מְמַשִּׁיף הוּא מְבַדֵּל
 21 כִּי עַל-יְדֵי הַקְּרִיאָה בְּשִׁמּוֹ 21 מַעֲנִין הָאוֹר (גַּם מִזֶּה שֶׁהוּא מְאֹר, שְׁמַמְנוּ
 22 מְמַשִּׁיכִים אֶת עֵצָם הַחַיּוֹת 22 נִמְשָׁף הָאוֹר). וַיֵּשׁ לוֹמֵר, דְּהַחֲלוּק בֵּין שְׂרָשׁ
 23 שְׁלֹמְעֵלָה מֵהַתְּפַשְׁטוֹת הַחַיּוֹת 23 הָאוֹר לְשְׂרָשׁ הַשֵּׁם הוּא, שְׂשָׁרְשׁ הָאוֹר הוּא
 24 כְּשִׁאֲדָם מְתַעַלְף, נּוֹצֵר חִסְרוֹן בְּעֵנִין 24 בְּמְאֹר, וְשְׂרָשׁ הַשֵּׁם הוּא בְּהָעֵצָם. וְזֶהוּ שְׂאֹר/
 25 הַתְּפַשְׁטוֹת וּפְעוּלַת הַחַיּוֹת שֶׁל נִפְשׁוֹ 25 הוּא גְלוֹי, וְ'שֵׁם' הוּא הָעֵלָם, כִּי עֲנִין הַמְּאֹר
 26 בְּנוֹף אֲבָל עֵצָם הַנִּפְשׁ שֶׁל שְׁלִימָה 26 הוּא שֶׁהוּא מְאִיר (מְתַפְּשֵׁט וּמַתְּגַלָּה), וְהָעֵצָם
 27 וְהַתְּעַלְפּוֹת לֹא יוֹצֵר בַּה כָּל פֶּגַם. 27 (שְׂרָשׁ הַשֵּׁם) הוּא מְבַדֵּל מַעֲנִין הָאוֹר
 28 וְכִשְׁקוֹרְאִים בְּשִׁמּוֹ, עֵצָם הַנִּפְשׁ מַעֲרִיה 28 (הַתְּפַשְׁטוֹת וְגְלוֹי). וְעַל-פִּי-זֶה יֵשׁ לְבָאֵר מָה
 29 וְהוּא חֹזֵר לְעֵצָמוֹ. וְזוּהִי מַעֲלַת 29 שְׁמַמְנוּ נִמְשָׁף הָאוֹר, שְׁנֵי
 30 וַיִּתְרוֹן הַשֵּׁם לְגַבִּי אוֹר, שֶׁהָאוֹר 30 הַמְּאֹר, הַפּוֹנֶה בְּזֶה הִיא, כִּי
 31 אֵינוֹ מְמַשִּׁיף אֶת הָעֵצָם הַיָּנוּ 31 בְּהָעֵצָם הַמְּאֹר, מְקוֹר הָאוֹר,
 32 הַמְּאֹר, וְרַק מְגַלָּה אוֹתוֹ, וְשֵׁם 32 שְׁמַמְנוּ נִמְשָׁף הָאוֹר, יִשְׁנֵם שְׁנֵי
 33 מְמַשִּׁיף וּמַעוֹרֵר אֶת הָעֵצָם. 33 עֲנִין אַחַד, הַמְּאֹר
 34 וַיֵּשׁ לוֹמֵר, דְּמָה שֶׁכְּתוּב 34 שְׁבוּ הַעוֹבְדָה שֶׁהוּא מְקוֹר שֶׁל אוֹר.
 35 בְּמַאֲמֵר הַנּוֹכַח וְהוֹבָא לְעֵיל 35 וְעֲנִין שְׁנֵי, וְהָעֵצָם מְמַשִּׁיף אֶת הָעֵצָם - הַיָּנוּ
 36 שֶׁהָאוֹר בְּנִיגוּד לִשְׁמִי אֵינוֹ 36 הַמְּאֹר, הַפּוֹנֶה בְּזֶה הִיא, כִּי
 37 מְמַשִּׁיף אֶת הָעֵצָם - הַיָּנוּ 37 בְּהָעֵצָם הַמְּאֹר, מְקוֹר הָאוֹר,
 38 הַמְּאֹר, הַפּוֹנֶה בְּזֶה הִיא, כִּי 38 שְׁמַמְנוּ נִמְשָׁף הָאוֹר, יִשְׁנֵם שְׁנֵי
 39 בְּהָעֵצָם הַמְּאֹר, מְקוֹר הָאוֹר, 39 עֲנִין אַחַד, הַמְּאֹר
 40 שְׁמַמְנוּ נִמְשָׁף הָאוֹר, יִשְׁנֵם שְׁנֵי 40 שְׁבוּ הַעוֹבְדָה שֶׁהוּא מְקוֹר שֶׁל אוֹר.
 41 עֲנִין אַחַד, הַמְּאֹר 41 וְעֲנִין שְׁנֵי, הָעֵצָם מְמַשִּׁיף הַמְּאֹר²⁸ וְלֹא מִסְתַּפֵּק בְּאִמִּירָה
 42 שְׁבוּ הַעוֹבְדָה שֶׁהוּא מְקוֹר שֶׁל אוֹר. 42 וְעֲנִין שְׁנֵי, הָעֵצָם מְמַשִּׁיף הַמְּאֹר²⁸ וְלֹא מִסְתַּפֵּק בְּאִמִּירָה

(28) בכ"מ (המשך תרס"ו ס"ע תסג ואילך. סה"מ ה'תש"ה ע' 186 ואילך. ועוד) שהעצמות אינו מאור. אבל מלשון אדה"ז בשעה"ה פ"י משמע שגם בשמש שני ענינים אלה - ראה בארוכה לקוטי ביאורים לתניא (להר"י שיחי' קאָרץ) ע' שסב. תו"מ חנ"א ע' 376.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שְׁשִׁיף לְאוֹר אֹתוֹ חֵלֶק בַּעֲצָם בְּשׂוֹפּוֹ שֶׁל דָּבָר יוֹצֵא וּמַאִיר מִמֶּנּוּ אֹר
2 הוּא לֹא הָעֵצָם מִמֶּשׁ וְרֶק הַמְּאוֹר, וְלִכֵּן מוֹדֵשׁ "הַיֵּינוּ הַמְּאוֹר"
3 וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הָאוֹר אֵינוֹ מִמֶּשִׁיף וְלֹא מֵעוֹרֵר גַּם אֶפִּילוֹ עֲנִנָּן
4 זֶה וּבוֹדוּאֵי שְׁאֵינוֹ מִמֶּשִׁךְ וּמֵעוֹרֵר אֵת הָעֵצָם שֶׁלֹּא שִׁיךְ לְהַאֲרִיחַ כָּלֵל.
5 וְלֹא-חֲרִי-זֶה אוֹמֵר הַרְבִּי הַרְיִי"צ
6 בְּמֵאמֶר הַנּוֹכַח שֶׁהַשֵּׁם מִמֶּשִׁיף
7 אֵת הָעֵצָם ("הָעֵצָם" סֵתֵם)
8 וְכַאֲנִי מוֹסִיף "הַיֵּינוּ הַמְּאוֹר"),
9 כִּי־וַיִּן שֶׁהָעֵצָם שֶׁשִׁיף לְשֵׁם הוּא
10 הָעֵצָם מִמֶּשׁ שֶׁמִּבְדֵּל לְגַמְרֵי
11 מֵעֲנִינָן הַגְּלוּי וְהַהֲאִרָה, וְאֶף-עַל-
12 פִּי-כֵן הַשֵּׁם מִמֶּשִׁיף אֵת
13 הָעֵצָם וְכַמְּאוֹר שֶׁזֶהוּ הִיתְרוֹן שֶׁל
14 'שם' עַל 'אוֹר'.
15 (ו) וּמִמֶּשִׁיף בְּמֵאמֶר, דְּזֶהוּ
16 הַתּוֹכֵן הַפְּנִימִי שֶׁל מֵה שֶׁאֲמָרוּ
17 רְבוּתֵינוּ ז"ל²⁹ כְּמִדַּשׁ שֶׁהִלֵּךְ
18 הַקֶּבֶץ"ה מִהִלֵּךְ ת"ק חֲמֵשׁ מֵאוֹת
19 שָׁנָה לְקִנּוּת לוֹ שֵׁם, וּמִכַּאֲן
20 מִמֵּדִים אֵת חֲשִׁיבוֹת עֵינֵי הַשֵּׁם, וְלִפִּי
21 פְּנִימִיּוֹת הַדְּרָבִים הַכּוּוֹנֵה הִיא שֶׁשֶׁרֶשׁ
22 הַשֵּׁם בַּעֲצָם הוּא בְּכַיִּינָה שֶׁלֹּא מֵעֵלָה
23 מִגְּלוּי וְהֵאֵרָה לְמַעַלָּה מִשֶׁרֶשׁ
24 הָאוֹר בַּעֲצָם שֶׁהוּא בְּכַיִּינָה שֶׁשִׁיכַת
25 לְגִילוּי וְהֵאֵרָה ("כְּנִ"ל) אֶלָּא
26 שֶׁהוּא ה'שם' בְּהֵעֲלֵם, וְעֲנִנָּן
27 "לְקִנּוּת לוֹ שֵׁם" הוּא שֶׁהַשֵּׁם
28 יִהְיֶה בְּגִילוּי³⁰ כְּמוֹ אוֹר,
29 שֶׁאֵז כֹּאשֶׁר הַשֵּׁם יִהְיֶה בְּגִילוּי וְיִהְיֶה
30 שְׁתֵּי הַמַּעֲלּוֹת גַּם שֶׁל הַשֵּׁם וְגַם שֶׁל
31 הָאוֹר, הַמִּשְׁכַּת הָעֵצָם - מַעֲלַת
32 הַשֵּׁם, וְשֶׁהַמִּשְׁכָּה זֹה תִּהְיֶה
33 בְּגִילוּי - מַעֲלַת הָאוֹר.
34 וְעַל-פִּי-זֶה מִבְּאֵר הַרְבִּי הַרְיִי"צ
35 בְּמֵאמֶר מֵה שֶׁאֲמָרִים "אֵתָה
36 אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד", וְלֹא אוֹמְרִים
37 'אתה יחיד ושמן יחיד' כִּי "יחיד"
38 וְ"אֶחָד" הוּא גְלוּי שֶׁזֶהוּ "יחיד"
39 עֲנִינָן הָאוֹר וְהָעֵלֶם שֶׁזֶהוּ "אֶחָד" עֲנִין
40 הַשֵּׁם, שֶׁמִּצַּד הַגְּלוּי דְאוֹר-אֵין
41 סוֹף אֵין מְקוֹם לְעוֹלָמוֹת (-

42 "יחיד" היינו שרק הוא קיים באמת ומלבדו אין שום מציאות), וְזֶה
43 שִׁישְׁנָם עוֹלָמוֹת ('עוֹלָם' מְלִשׁוֹן הָעֵלֶם)³¹ וְלִמְעַשֶׂה יֵשׁ מְצִיאוֹת
44 גִּשְׁמִית אֶלָּא שֶׁהֵם הַעוֹלָמוֹת בְּטֵלִים לְאִלּוּקוֹת מְאֻחָדִים ("אֶחָד")
45 הוּא עַל-יְדֵי הַצְּמִצּוּם וְהָעֵלֶם כִּי הַצְּמִצּוּם וְהָעֵלֶם הֵם הַנּוֹתֵנִים
46 מְקוֹם וְאִפְשָׁרוֹת לְקִיּוֹם עוֹלָמוֹת
47 מוּגְבָלִים שֶׁמְעֵלִימִים עַל הָאִלּוּקוֹת.
48 וְלִכֵּן יֵשׁ מַעַלָּה בְּ"אֶחָד"
49 לְגַבִּי "יחיד", עַל-דֶּרֶךְ מַעַלָּת
50 הַשֵּׁם (הָעֵלֶם) לְגַבִּי אוֹר
51 (גְלוּי) כְּלוֹמַר, 'יחיד' הוּא מִצַּב בּו
52 אֵין כָּל נְתִינָת מְקוֹם לְמְצִיאוֹת כִּלְשׁוֹי
53 מְלַבֵּד הָאִלּוּקוֹת עֲצֻמָּה, וְ'אֶחָד' הוּא
54 מִצַּב בּו יֵשׁ מְצִיאוֹת שֶׁל עוֹלָמוֹת אֵלָּא
55 שֶׁהֵם בְּטֵלִים לְאִלּוּקוֹת וּמְאוּחָדִים
56 בְּאִלּוּקוֹת, וְיֵשׁ יִתְרוֹן לְ'אֶחָד' בְּדוּמָה
57 לִיתְרוֹן שֶׁל 'שם' עַל 'אוֹר', וְהִיא מַעֲלַת
58 הָעֵלֶם (שֵׁם) עַל הַגְּלוּי (אוֹר),
59 כְּמִבְּאוֹר לְעִיל.
60 וְזֶה הַבִּטּוּל וְהַהֲתַאֲחָדוֹת שֶׁל
61 הַעוֹלָמוֹת לְאִלּוּקוֹת נִעְשָׂה עַל-יְדֵי
62 "יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ",
63 שֶׁעַל-יְדֵי עֲבוּדָתָם בְּתוֹרָה
64 וּמִצְוֹת נִמְשָׁף הָאֵל"ף שְׁמוֹרָה
65 עַל "אֵתָה"³², וְכִדְבָרֵי חֲכִימֵינוּ ז"ל
66 שֶׁהָאֵל"ף שֶׁל 'אֶחָד' רוֹמֵזת לְקְדוּשָׁה
67 בְּרוּךְ-הוּא, 'אלופו של עולם'
68 עֲצֻמוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּפִי שֶׁמֵאִיר
69 בַּח' וְד', הַרוֹמְזִים עַל ד' רְקִיעִים
70 וְאֶרֶץ וּבִיחַד שְׁמוֹנֵה בְּגִימְטְרִיא ח'
71 וְד' וְהַאֲתוֹת ד' רוֹמֵזת לְאַרְבַּע רוֹחוֹת
72 הָעוֹלָם מְזֻרָה, מְעֻרָב, צִפּוֹן, דְרוֹם.
73 וְיֵשׁ לוֹמֵר, דְּזֶה שְׁבָכְדִי לְבָאֵר
74 מַעֲלַת "אֶחָד" לְגַבִּי "יחיד",
75 מְקַדִּים (בְּמֵאמֶר) שְׁתֵּי הַקְּדֻמוֹת,
76 הַרְאִשׁוֹנָה הָעֲנִינָן דְאוֹר וְ'שֵׁם'
77 הַהַבְדִּלִים כִּינֵיהֶם וְהַמַּעֲלָה שֶׁל כָּל אֶחָד
78 מֵהֶם עַל הַשֵּׁנִי, וְהַשְּׁנִייה שֶׁעֲקָר
79 מַעֲלַת הַשֵּׁם הוּא כְּשִׁישׁ בּו
80 גַּם מַעֲלַת הָאוֹר, הַיֵּינוּ כֹּאשֶׁר גַּם
81 הָעֵצָם בַּעֲצֻמוֹ מֵאִיר (כְּנִרְמֵז בְּמֵאמֶר
82 חֲכִימֵינוּ ז"ל שֶׁהַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא רִצָּה

(29) קה"ר פ"ז, א (ב). 30) וזהו לקנות לו שם, כי קנין הוא המשכה מהעלם לגילוי (סה"מ תרס"ח ע' פד). 31) לקו"ת שלה לו, ד. מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"א ע' שג. ח"ג ע' אנט. וראה לקו"ש חל"ד ע' 112 הערה 63. ו"ש"ן. 32) כ"ה בד"ה זה ה'תש"ב שם.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 'לקנות לו שם') הוא בכדי לרמז, שעל-דרך-זה בדומה לאמור לגבי
 2 'אור' (גילוי, 'יחיד') ו'שם' (העלם, 'אחד') הוא גם בענין "אחד"
 3 ו"יחיד", ודהגם שהיתרון ד"אחד" היינו שישנה מציאות של
 4 עולמות אך הם בטלים לאלוקות לגבי "יחיד" היינו שאין מציאות כלל
 5 מלבד האלוקות הוא גם בענין
 6 ד"אחד" כמו שהוא מצד- 1 זה הוא גם בענין "אחד" ו"יחיד", ודהגם
 7 עצמו כי גם ב'אחד' עצמו יש את 2 שהיתרון ד"אחד" לגבי "יחיד" הוא גם בענין
 8 החידוש האמור של ביטול המציאות, 3 ד"אחד" כמו שהוא מצד-עצמו, מפל-מקום
 9 מפל-מקום עקר המעלה בזה 4 עקר המעלה בזה היא כשיש בו גם הענין
 10 היא כשיש בו בביטול העולמות 5 ד"יחיד". שהיתרון בענין ד"אחד" (כמו שהוא
 11 לאלוקות (הנרמז ב'אחד') גם הענין 6 מצד עצמו), שגם העולמות הם בטלים
 12 ד"יחיד". ואת, כיון שהיתרון 7 ומאחדים³³, אין בו מעלת הגלוי. כי זה
 13 בענין ד"אחד" (כמו שהוא 8 שהבטול ד"אחד" אינו בטול בתכלית כמו
 14 מצד עצמו), שגם העולמות 9 הבטול ד"יחיד" (שבבטול ד"אחד" העולמות
 15 הם בטלים ומאחדים³³, יש בו 10 נראים למציאות, והבטול שלהם הוא כמו דבר
 16 יתרון על פני 'יחיד' (שבו אין 11 נוסף על מציאותם) הוא מצד זה שאין מאיר
 17 מלכתחילה מציאות שמתבטלת אבל 12 בהם הגלוי דאור-אין-סוף. ועקר המעלה היא
 18 מצד שני אין בו מעלת הגלוי 13 שגם בעולמות שנתהוו על-ידי הצמצום, מאיר
 19 וההארה וההתפשטות של האלוקות. 14 הגלוי דאור-אין-סוף שלמעלה מהצמצום,
 20 וממשיך ומבאר מפני מה בביטול של 15 והגלוי הוא לא באופן שהם מתבטלים
 21 'אחד' מצד עצמו אכן אין את מעלת 16 ממציאותם אלא שהגם שהם במציאותם, הם
 22 הגלוי, כי זה הסיבה הפנימית לכך 17 בטלים בתכלית³⁴ בדגמת הבטול ד"יחיד".
 23 שהבטול ד"אחד" אינו בטול 18 וְהִנֵּה בְּכַדֵּי שְׂבִי'שִׁם' יְהִיָּה גַם מַעֲלַת ה'אור'
 24 בתכלית ביטול מוחלט כמו 19 [ועל-דרך-זה החבור ד"אחד"
 25 הבטול ד"יחיד" (והדבר בא 20 ו"יחיד""] הוא על-ידי המַשְׁכַּת הַעֲצָמוֹת
 26 לידי ביטוי בכך ששבטול 21 שלמעלה גם מ'שם'. כי 'שם' מצד עצמו הוא
 27 ד"אחד" העולמות נראים 22 העלם ואי-אפשר שיהיה בגלוי, וזה שנמשך
 28 בעיניים גשמיות למציאות, 23 בגלוי הוא על-ידי שמשכיכים בו מעצמותו
 29 והבטול שלהם לאלוקות הוא 24 יתברך. וכמו שמבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר
 30 כמו דבר נוסף על מציאותם 25 [במאמר דיו"ד פסלו³⁵ שבא בהמשך למאמר
 31 ואינו גורם לכך שלא ייראו כמציאות) 26 דבור-המתחיל "אתה אחד" דט' פסלו], דזה
 32 הוא מצד זה שאין מאיר 27 שישראל נקראים "מקדשי" הוא לפי שהם
 33 בהם הגלוי דאור-אין-סוף 28 ממשיכים ב'שם' מקדשת העצמות, המַשְׁכַּת
 34 והעדר הגלוי גורם לכך שהביטול לא 29 "אתה קדוש" ב"שם קדוש"
 35 יהיה מוחלט ומושלם (ורק ב'יחיד', 30

33) להעיר, שענין הגילוי וההמשכה למטה הוא בשם יותר מבאור (סה"מ ה'תש"ב ריש ע' 76). ויש לומר, שעד"ז הוא גם
 היתרון דאחד לגבי יחיד, שהביטול נמשך גם בעולמות. ועפ"ז, בהשייכות דאחד לשם – שני ענינים: א) זה שבהדרגה
 דאחד ישנה המציאות דעולמות – הוא מצד ההעלם דשם (כניל בפנים); וזה שהביטול נמשך בהעולמות – הוא מצד
 ה'גילוי' דשם שנמשך גם למטה. (34) ראה המשך תער"ב ח"ב פשע"ב שלגבי אוא"ס אין הצמצום מעלים, ומאיר בגילוי
 גם לאחר הצמצום, ומצד גילוי זה, העולמות שנתהוו ע"י הצמצום הם בטלים בתכלית. "ולא שהם כאילו לא נתהוו, רק
 שגם כמו שנתהוו כו' הם בטלים בתכלית". עיי"ש בארוכה. (35) סה"מ ה'תש"ב ע' 76.

אתה אחד ושמן אחד

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְעַל-פִּי-זֶה המובא לעיל מהמאמר של יו"ד כסלו תש"ב על המשכת
2 עצמותו (אתה קדוש) ב'שם' (שמן קדוש) יש לְבָאֵר זֶה שְׁסִיּוֹם
3 תְּפִלַּת "אַתָּה אֶחָד" הוא "יְקַדִּישׁוּ אֶת שְׁמִךְ", שְׁשִׁיכוֹת
4 סִיּוֹם הַתְּפִלָּה לְהַתְחַלְתָּהּ הִיא בְּשָׁנֵי עֲנִינִים. ענין אחד דָּוָה
5 שְׁיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד
6 מִמְּשִׁיכִים לְהִיּוֹת גַּם לֵאחֲרַי שִׁירְדוּ
7 לְמַטָּה לְעוֹלָם הַזֶּה הַגְּשִׁמִּי וְנִתְלַבְּשׁוּ
8 בְּנוֹף גְּשִׁמִּי "אַתָּה אֶחָד וְשְׁמִךְ
9 אֶחָד", וְדוּכִים בְּאִלּוּקוֹת כִּפִּי שֶׁהֵיוּ
10 בְּשׂוֹרֵשׁ הַנְּשֻׁמּוֹת לְמַעַל (בְּאֶפֶן
11 שֶׁבְּ"אַחַד" יִשְׁנוּ לֹא רַק אֲנִי עֲנִיין
12 הַבִּיטוּל אֵלָּא גַּם הַגְּלוּי ד'יְחִיד" -
13 "כִּנְלִי סַעֲיָף ו) הוּא עַל-יְדֵי
14 הַמְּשַׁכֵּת כַּח הַעֲצָמוֹת -
15 "יְקַדִּישׁוּ אֶת שְׁמִךְ" מִמְּשִׁיכִים
16 אֵת קִדּוּשׁ עֲצָמוֹתוֹ (אתה קדוש)
17 בְּעִינֵי הַשֵּׁם' (שמן קדוש).
18 וְעַל-יְדֵי שְׁיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד
19 מִמְּשִׁיכִים "אַתָּה אֶחָד וְשְׁמִךְ
20 אֶחָד", שְׁהִיא, כְּאִמּוֹר, הַמְּשַׁכֵּת כַּח
21 עֲצָמוֹתוֹ, עַל-יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה
22 "יְקַדִּישׁוּ אֶת שְׁמִךְ" בְּפַעַל,
23 הַמְּשַׁכֵּת "אַתָּה קְדוֹשׁ"
24 בְּ"שְׁמִךְ קְדוֹשׁ" גִּלּוּי עֲצָמוֹתוֹ גַּם
25 בְּתוֹךְ הַעֲלָם. וְכַמְבָּאֵר בְּמֵאמְרֵי
26 דְּבוֹרַי-הַמִּתְחִיל "אַתָּה אֶחָד"
27 דְּבַעַל הַהִלּוּלָא³⁶ אֲדַמְרִיר
28 הָאֲמַצְעִי שֵׁט' כִּסְלוֹ הוּא יוֹם הַסְּתַלְקוּתוֹ
29 (בְּשֵׁנַת תַּקְפִּיח) דְּעֲנִין "וְעַל
30 מְנוּחָתָם יְקַדִּישׁוּ אֶת שְׁמִךְ"
31 שְׁבִסִּיּוֹם תְּפִלַּת "אַתָּה אֶחָד",
32 הוּא נַעֲלָה יוֹתֵר מִכָּל הָעֲנִינִים
33 שֶׁלְּפָנֵי-זֶה כִּי "קִדִּישׁוּ אֶת שְׁמִךְ"
34 מִכּוּן עַל הַמְּשַׁכֵּת עֲצָמוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ.
35 (ח) וּמִמְּשִׁיךְ הַרְבֵּי הַרִּי"צ
36 בְּמֵאמְרֵי (דִּיּו"ד כִּסְלוֹ), דָּוָה
37 שְׁיִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים בְּשֵׁם
38 "מִקְדָּשֵׁי שְׁמִךְ" שִׁף מְלֵבֵד
39 לְבִיאורֵים הָאִמּוֹרִים לְעִיל אֲדוּת

40 הַמְּשַׁכֵּת עֲצָמוֹתוֹ ב'שם' גַּם לְזֶה שְׁיִשְׂרָאֵל מוֹסְרִים נִפְשָׁם עַל
41 קְדוּשַׁת הַשֵּׁם.
42 וְכֵן הוּא גַּם בְּמֵאמְרֵי הַנִּלְדָּבַעַל הַהִלּוּלָא' אֲדַמְרִיר הָאֲמַצְעִי
43 שְׁעֲנִין "יְקַדִּישׁוּ אֶת שְׁמִךְ" הוּא מְסִירַת נִפְשָׁם עַל קְדוּשַׁת
44 הַשֵּׁם.
45 וַיֵּשׁ לֹמַר, שְׁשִׁיכוֹת שְׁנֵי
46 הַפְּרוּשִׁים בְּ"יְקַדִּישׁוּ אֶת
47 שְׁמִךְ", פִּירוּשׁ אֶחָד מְסִירַת נִפְשָׁם
48 עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, וּפִירוּשׁ שְׁנֵי
49 וְהַמְּשַׁכֵּת "אַתָּה קְדוֹשׁ" הֵינּוּ
50 עֲצָמוֹתוֹ בְּ"שְׁמִךְ קְדוֹשׁ" עֲנִיין
51 הַשֵּׁם' הוּא, כִּי בְּכַדִּי לְהַגִּיעַ
52 וּלְהַמְשִׁיךְ 'לְגַעַת' בְּדוּרְגָה כָּל כֵּךְ
53 גְּבוּוּהַ וְלִגְרוּם לְהַמְּשַׁכֵּה וְהַתְּגַלּוֹת שְׁלֵה
54 וְהֵינּוּ מִבְּחִינַת "אַתָּה קְדוֹשׁ"
55 (שְׁלִמְעַלָּה מְגִדֵּר הָעֲלָם וְגִלּוּי
56 שְׁהִי עֲצָמוֹת הָאִלּוּקוֹת לֹא מוּגֵדֵרַת
57 בְּשׂוֹם הַגְּדֵרָה) צְרִיף לְהִיּוֹת
58 בְּתַכְלִית הַבְּטוּל, וּמְסִירַת נִפְשָׁם
59 שְׁהֵאֵם מוּתֵר עַל חִיּוֹ לְמַעַן קִדּוּשׁ
60 הַשֵּׁם הִיא תַכְלִית הַבְּטוּל³⁷
61 שְׁהִי בְּכֵךְ הוּא מְאֵבֵד אֶת כָּל מִצִּיאוֹתוֹ
62 לְגַמְרֵי.
63 וַיֵּשׁ לֹמַר, דָּוָה גַּם הַטַּעַם
64 הַפְּנִימִי עַל זֶה שְׁעֲנִין מְסִירַת
65 נִפְשָׁם נִקְרָא בְּשֵׁם קְדוּשַׁת הַשֵּׁם,
66 כִּי עַל-יְדֵי מְסִירַת-נִפְשָׁם
67 מִמְּשִׁיכִים בְּ"שֵׁם" שְׁמִךְ קְדוֹשׁ'
68 מְקַדְּשֵׁת הַעֲצָמוֹת 'אתה קדוש'.
69 וְעַל-פִּי הַיְדוּעַ³⁸ בְּתוֹרַת הַחֲסִידוֹת
70 שְׁעֹבֵדֵת הָאָדָם שְׁעַל-יְדֵהָ
71 נַעֲשִׂית הַהִמְשָׁכָה, צְרִיכָה
72 לְהִיּוֹת מְעִין הַהִמְשָׁכָה,
73 וּלְדוּגְמָה, כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ הַמְּשַׁכֵּה

1 וְעַל-פִּי-זֶה יש לְבָאֵר זֶה שְׁסִיּוֹם תְּפִלַּת "אַתָּה
2 אֶחָד" הוּא "יְקַדִּישׁוּ אֶת שְׁמִךְ",
3 שְׁשִׁיכוֹת סִיּוֹם הַתְּפִלָּה לְהַתְחַלְתָּהּ הִיא בְּשָׁנֵי
4 עֲנִינִים. דָּוָה שְׁיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד מִמְּשִׁיכִים
5 לְהִיּוֹת "אַתָּה אֶחָד וְשְׁמִךְ אֶחָד" (בְּאֶפֶן
6 שֶׁבְּ"אַחַד" יִשְׁנוּ גַּם הַגְּלוּי ד'יְחִיד" -
7 ו) הוּא עַל-יְדֵי הַמְּשַׁכֵּת כַּח הַעֲצָמוֹת -
8 "יְקַדִּישׁוּ אֶת שְׁמִךְ" וְעַל-יְדֵי שְׁיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד
9 מִמְּשִׁיכִים "אַתָּה אֶחָד וְשְׁמִךְ אֶחָד", עַל-יְדֵי-זֶה
10 נַעֲשֶׂה "יְקַדִּישׁוּ אֶת שְׁמִךְ" בְּפַעַל, הַמְּשַׁכֵּת "אַתָּה
11 קְדוֹשׁ" בְּ"שְׁמִךְ קְדוֹשׁ". וְכַמְבָּאֵר בְּמֵאמְרֵי דְּבוֹרַי-
12 הַמִּתְחִיל "אַתָּה אֶחָד" דְּבַעַל הַהִלּוּלָא³⁶ דְּעֲנִין
13 "וְעַל מְנוּחָתָם יְקַדִּישׁוּ אֶת שְׁמִךְ" שְׁבִסִּיּוֹם תְּפִלַּת
14 "אַתָּה אֶחָד", הוּא נַעֲלָה יוֹתֵר מִכָּל הָעֲנִינִים
15 שֶׁלְּפָנֵי-זֶה.
16 (ח) וּמִמְּשִׁיךְ בְּמֵאמְרֵי (דִּיּו"ד כִּסְלוֹ), דָּוָה
17 שְׁיִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים בְּשֵׁם "מִקְדָּשֵׁי
18 שְׁמִךְ" שִׁף גַּם לְזֶה שְׁיִשְׂרָאֵל מוֹסְרִים נִפְשָׁם עַל
19 קְדוּשַׁת הַשֵּׁם. וְכֵן הוּא גַּם בְּמֵאמְרֵי הַנִּלְדָּבַעַל דְּבַעַל
20 הַהִלּוּלָא' שְׁעֲנִין "יְקַדִּישׁוּ אֶת שְׁמִךְ" הוּא מְסִירַת
21 נִפְשָׁם עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם. וַיֵּשׁ לֹמַר, שְׁשִׁיכוֹת שְׁנֵי
22 הַפְּרוּשִׁים בְּ"יְקַדִּישׁוּ אֶת שְׁמִךְ", מְסִירַת נִפְשָׁם עַל
23 קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, וְהַמְּשַׁכֵּת "אַתָּה קְדוֹשׁ" בְּ"שְׁמִךְ
24 קְדוֹשׁ" הוּא, כִּי בְּכַדִּי לְהַגִּיעַ וּלְהַמְשִׁיךְ מִבְּחִינַת
25 "אַתָּה קְדוֹשׁ" (שְׁלִמְעַלָּה מְגִדֵּר הָעֲלָם וְגִלּוּי)
26 צְרִיף לְהִיּוֹת בְּתַכְלִית הַבְּטוּל, וּמְסִירַת נִפְשָׁם הִיא תַכְלִית הַבְּטוּל³⁷. וַיֵּשׁ לֹמַר,
27 דָּוָה גַּם הַטַּעַם עַל זֶה שְׁעֲנִין מְסִירַת-נִפְשָׁם נִקְרָא בְּשֵׁם קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, כִּי עַל-יְדֵי
28 מְסִירַת-נִפְשָׁם מִמְּשִׁיכִים בְּ"שֵׁם" מְקַדְּשֵׁת הַעֲצָמוֹת.
29 וְעַל-פִּי הַיְדוּעַ³⁸ שְׁעֹבֵדֵת הָאָדָם שְׁעַל-יְדֵהָ נַעֲשִׂית הַהִמְשָׁכָה, צְרִיכָה לְהִיּוֹת

36) נדפס בקונטרס בפ"ע (קה"ת, תשכ"ה ו'לאח"ז במאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' ג ואילך). - שכנראה הוא הדרוש "אתה אחד" שאמרו בש"ק האחרון בשבתו במאסר (ש"פ ויצא, ט' כסלו, תקפ"ז) קודם תפילת המנחה - ראה בהנסמן ברד"ה אתה אחד ה'תשמ"ב (תו"מ סה"מ כסלו ע' נג.) (37) ועפ"ז יומתק מה שממשיך בהמאמר (סה"מ ה'תש"ב ע' 77) בענין מעלת המס"נ דאברהם אבינו על המס"נ דר"ע. (38) ראה בארוכה ד"ה באתי לגני שנה-זו (ה'תשכ"ט) ס"ט (תו"מ סה"מ שבט ע' שכה ואילך. תו"מ חנ"ה ע' 167 ואילך). ו'ש"נ

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 והשפעה ממידת החסד יש צורך בעבודת ה' בקו החסד. יש לומר, ששני
2 העניינים שבהמשכה ד'יקדישו את שמך" – עניין אחד
3 ההמשכה מ"אתה קדוש" ב"שמך קדוש", והעניין השני
4 ש'על-ידי-זה נעשה גם ב"שם" שמצד עצמו הוא העלם ענין
5 הגלוי - יש דגמתם בעבודה
6 דמסירת-נפש שהיא העבודה
7 שפועלת וגורמת את ההמשכה הזו,
8 כאמור לעיל, שגם בה יש שני עניינים,
9 כפי שממשיך ומפרט.
10 דהמשכת העצמות העניין
11 הראשון ב"יקדישו את שמך" היא
12 על-ידי הבטול דמסירת-נפש
13 (פנ"ל), וזה שנעשה ב"שם"
14 (העלם) ענין הגלוי הוא על-
15 ידי שבמסירת-נפש באה
16 ה'יחידה' הנקודה הכי פנימית והכי
17 עמוקה בנשמה (העלם שלמעלה
18 מגלוי שמצד עצמו איננו שייך
19 להתגלות) לידי גלוי.
20 ועל-פי המבאר בתניא³⁹
21 שקיום התורה ומצותיה תלוי
22 בזה ש'יזכר תמיד ענין מסירת
23 נפשו לה' (וזה לשונו: "שקיום
24 התורה ומצותיה תלוי בזה שיזכור
25 תמיד ענין מסירת נפשו לה' על יחודו
26 שיהיה קבוע בלבו תמיד ממש יומם
27 ולילה לא ימיש מזיכרונו כי בזה יוכל
28 לעמוד נגד יצרו לנצחו תמיד בכל עת
29 ובכל שעה"), יש לומר, שעל-
30 ידי זכירת ענין המסירת-נפש
31 כך שהדבר עומד לנגד עיני האדם
32 תמיד, גלוי ה'יחידה' שמצד
33 עצמה היא למעלה מגילוי ולמעלה
34 מהכוחות הפרטיים הוא (גם)
35 בדרגות הפרטיות שבאדם
36 [ואופן הגילוי של היחידה' בפרטים
37 הוא שעל-ידי זכירת ענין
38 המסירת-נפש נעשית הגדלה
39 והוספה בקיום התורה ומצות
40 שהם, כמובן, פרטים], ועל-ידי-זה

גם הגלוי שנעשה ב"שם" למעלה באלוקות הוא לא רק גלוי
בכללות אלא יורד ומשך גם בדרגות הפרטיות, מתחיל
מארבע הדרגות שבתפלת "אתה אחד" כמבאר בארכה
במאמר הנ"ל ד'בעל ההלולא', אדמו"ר האמצעי, ועד שיהיה
הגלוי של הדרגות הכי נעלות
באלוקות, דברים שמצד עצמם הם
בהעלם שלמעלה מגילוי, גם אפילו
למטה בעולם-הזה הגשמי,
"וידע כל פעול כל אחד
מהנבראים ידע ויכיר בגלוי כי אתה
הקדוש-ברוך-הוא בעצמו
פעלתו"⁴⁰, ובעולם-הזה
עצמו - בתחתון שבו החלק
הנחות שבעולם הזה עצמו, וכנאמר
ביעוד הנבואי "וראו כל בשר
יחדו כי פי ה' דבר"⁴¹, שגם
הבשר (לא רק "עיני בשר"
אלא גם הבשר הגשמי עצמו)⁴²
הנחות יותר מ'עניי בשר') יראה
שכל מציאותו הוא לאמיתו של
דבר דבר ה' שמהנה אותו
בכל רגע מאין ליש וזוהו היא
כל חיותו וקיומו, ולוילוי דבר ה' היה
חזל מלהתקיים.
ועל-דרך-זה הוא בנוגע
לישראל (שעל-ידם בזכות
המסירות נפש שלהם נעשה גלוי
זה), שגם בדרגות הפרטיות
של הנשמה כמו כוח השכל, כוח
הרגש וכוח המעשה ימשך הגלוי
דעצם הנשמה (כשם שעצמות
האלוקות נמשכת גם בחלקים הנחותים
של העולם הזה), ועד להגלוי
דעצם הנשמה כמו שהיא
משרשת בעצמותו יתברך,
שעל בחינה זו נאמר, כלשון הזוהר,
"ישראל בני ישראל ומלכא
והמלך, הקדוש-ברוך-הוא
בלחודוהי לבד" ללא נתינת מקום
למציאות אחרת.

מעין ההמשכה, יש לומר, ששני העניינים
שבהמשכה ד'יקדישו את שמך" – ההמשכה
מ"אתה קדוש" ב"שמך קדוש", וש'על-ידי-זה
נעשה גם ב"שם" ענין הגלוי – יש דגמתם
בעבודה דמסירת-נפש. דהמשכת העצמות היא
על-ידי הבטול דמסירת-נפש (פנ"ל), וזה
שנעשה ב"שם" (העלם) ענין הגלוי הוא על-ידי
שבמסירת-נפש באה ה'יחידה' (העלם שלמעלה
מגלוי) לידי גלוי. ועל-פי המבאר בתניא³⁹
שקיום התורה ומצותיה תלוי בזה ש'יזכר תמיד
ענין מסירת נפשו לה', יש לומר, שעל-ידי
זכירת ענין המסירת-נפש, גלוי ה'יחידה' הוא
(גם) בדרגות הפרטיות שבאדם [שעל-ידי זכירת
ענין המסירת-נפש נעשית הגדלה והוספה
בקיום התורה ומצות], ועל-ידי-זה גם הגלוי
שנעשה ב"שם" הוא לא רק גלוי בכללות אלא
גם בדרגות הפרטיות, מתחיל מארבע הדרגות
שבתפלת "אתה אחד" כמבאר בארכה במאמר
הנ"ל ד'בעל ההלולא', ועד שיהיה הגלוי גם
למטה בעולם-הזה הגשמי, "וידע כל פעול כי
אתה פעלתו"⁴⁰, ובעולם-הזה עצמו – בתחתון
שבו, "וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דבר"⁴¹,
שגם הבשר (לא רק "עיני בשר" אלא גם הבשר
עצמו)⁴² יראה שכל מציאותו הוא דבר ה'
שמהנה אותו בכל רגע מאין ליש.

ועל-דרך-זה הוא בנוגע לישראל (שעל-ידם
נעשה גלוי זה), שגם בדרגות
הפרטיות של הנשמה ימשך הגלוי דעצם הנשמה,
ועד להגלוי דעצם הנשמה כמו שהיא משרשת
בעצמותו יתברך, "ישראל ומלכא בלחודוהי".

(39) ספכ"ה. (40) נוסח תפילת העמידה דראש השנה. (41) ישע"י מ, ה. (42) ראה תו"ח תצוה תפכ, א ואילך [בהוצאה החדשה – ח"ב שכט, א ואילך]. שער האמונה פכ"ה.